

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

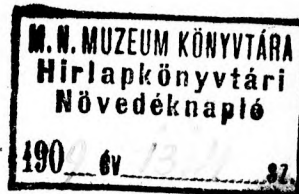
A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudnai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmid Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. — *Nem-hivatalos rész:* Visszapillantás az 1907. évre. — „Dobokay ministeri tanácsos“ szólfajta. (Képpel.) — Gyümölcsfák tenyésztése edényekben. (Képpel.) — Konyhakerti növényeink vetési, ültetési és termesztési naptára. — Karbolineum használata fászek gyógyítására. — A gyümölcsészeti szakosztály kéthónapi működése. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánkozások.*

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Visszapillantás az 1907. évre.

A most letűnt évről sem emlékezhetünk meg dicsérettel, mert őstermesztésünk egyetlen ágában sem elégitette ki a gazdát és kertészt; de sőt mezőgazdasági szempontból egyike volt a legrosszabbaknak, amennyiben nemcsak a múlt év gabona- és takarmánytermése volt gyenge, hanem a tartós szárazság folytán az őszi vetéseknek, tehát a jelen év reményeinek teljesülése iránt is erős kételyeket és aggodalmakat hagyott lelkünkben.

Gyenge volt a múlt évi gabona- és takarmánytermés, aminek következtében úgy a gabona, mint a liszt ára is tetemesen emelkedett. A szárazság folytán nem volt sarjú, nem volt egyéb mesterséges nyári és őszi takarmány; de még csak legelő sem volt; úgy, hogy sok gazda — főleg pedig a különben is szűkös viszonyok közt élő kiscsorda — kénytelen volt fejős tehenét eladni, mert nem tudta volna a télen át eltartani.

A gyümölcstermesztést illetőleg elég jó évre volt ugyan a tavasszal reményünk, dacára annak, hogy a fákon tavaly is sok virág mutatkozott; ámde a virágzaskor uralkodott nagy meleg úgyszólván leperzselte a virágot s ezzel együtt a termést is.

A szőlő venyigéje az 1906. évi szeptember 12.-én beállott fagy következtében sok helyen nem tudott rendesen kiérni s így előreláthatólag

nem jól teletl át és okszerű metszés alkalmazása mellett is gyenge középtermést kaptunk.

A zöldségtermesztés tavasszal elég jól indult; ellenben a nyárutóján és ősszel uralkodó tartós szárazság mellett — a további termesztés már csak ott sikerült, ahol a szükséges víznyomás rendelkezésre állt és az öntözés szorgalmasan gyakoroltatott.

Csakis egyes kisebb vidékek voltak találhatók hazánkban, hol az égalji és időjárási viszonyok kedvező alakulása mellett úgy a gazdasági, mint a kertészeti termesztés is kielégítő volt.

Kimondhatjuk azt is, hogy bár a rovarok és élősdigombák a múlt évben is sok kárt tettek gyümölcsfáinkban és egyéb kulturnövényeinkben, — mégis a főoka a rossz termésnek kiválóan az időjárási viszonyokban található meg, amint az az alábbiakból világosan ki fog tűnni.

Ugyanis a múlt év időjárása a következő lefolyású volt:

Az 1906. év utolsó hónapja langyosan kezdődött és csak a közepe felé lett az idő hidegebb, amikor az esőzést — 3—10° C hideg és hóesés váltotta fel. Ezen hideg átment az 1907. év első hónapjába is úgy 10-ikig, amely idő alatt a hideg sok helyen a — 15 C fokot is elérte. Ezentúl felengedt és havazás helyett havas eső esett; 20.-ika után ismét fagyott a hónap végéig s főleg január 30.-án a havazás igen nagymérvű volt. Február hónapban 17.-ig hideg idő volt s a hőmérséklet általában a fagyáspont alatt állott; ugyan-ezen határidőn túl azonban a hőmérséklet fokoza-

tosan emelkedett, úgy, hogy 19.-én $+6.5^{\circ}$ C volt már a meleg; holott előtte csak 3 nappal is az ország több vidékén -13.5° C-ra szállott alá a hőmérséklet. A hónap utolsó két napján langyos idő állott be az egész ország területén, amennyiben az átlagos hőmérséklet sehol sem szállott le a fagyáspontig. Csapadékokban ezen hónap nem volt éppen gazdag; ámbár a hónap elején és a közepe táján alig volt nap hó nélkül. A nagy hó tulajdonképpen január hónapban esett le.

A március hónap elég meleg volt, mert itt-ott lesüllyedt ugyan a hó elején a hőmérséklet -1° C-ra; de átlagban mindig a fagyásponton felül állott; sőt 20.-án elérte a $+12.4^{\circ}$ C fokot is. Csapadékokban a hónap eleje nem volt gazdag; sőt a hónap csapadékos közepén sem volt a csapadék mennyisége több 3 mm.-nél egy nap alatt; a hónap vége felé pedig egészen száraz tiszta idő uralkodott.

Az április hónap elejétől végéig fagymentes volt és az átlagos hőmérséklet $+3$ C foktól $+15.3$ C hőfokig váltakozott. Ami a csapadékot illeti, az első három napot kivéve, minden napra esett több-kevesebb eső.

Május hónapban oly melegség uralkodott általában, mint egyébkor júniusban. A legkisebb meleg a hónap elején $+6^{\circ}$ -ot tett, a legnagyobb 9.-én $+29.8$ C fokot érte el. Miután pedig későn tavaszodott és a vegetációban mintegy 4 heti késés állott be: a legtöbb almaféle gyümölcs a hónap elején és közepe felé virágzott, aminek következtében a nagy melegség folytán a virág a legtöbb helyen leperzselődött. Ehhez járult még ama kedvezőtlen körülmény is, hogy a hónap elején és jóval a közepén túl — csapadékról szó sem volt és az esőzések akkor álltak be, amidőn a gyümölcsfák el- és levirágoztak.

A június hónap szintén meleg volt és a hőmérséklet a $+10^{\circ}$ C-tól a $+30.6^{\circ}$ C-ig váltakozott. Kiadós csapadékok csak a hónap elején és 23.-án voltak ugyan; de zivatar és égháború jutott majdnem minden 3—4 napra egy-egy. Július hónapban a hőség tovább tartott és az első napokban a meleg szinte tűrhetetlen volt, amennyiben a $+35^{\circ}$ C-t is elérte; később valami keveset engedett ugyan, de azért a $+11^{\circ}$ C alá még éjjel sem szállott le. Nagyobb eső csak 9.-én és 14.-én esett, de a hónap elején majdnem minden másodnapra esett is égháború és zivatar; sőt volt jégeső is több helyen.

Most jött az augusztus hónap az ő átlagos $+15$ — 25° C hőmérsékletével és az ő száraz-

ságával, minthogy csakis aug. 7-ét lehetett esős napnak számítani. Eső helyett minden héten volt egy nagyobb égháború, itt-ott jéggel kibővitve.

Szeptember hónapban — úgy 4-ik táján — a melegség alább hagyott ugyan, mert az átlagos hőmérséklet $+11$ — 23° C között mozgott; de ez a kevésbé magas hőmérséklet is káros volt, mert egy két viharos napot nem tekintve, az egész hónap lefolyása alatt nem volt csapadék és a szárazság iszonyú kárt tett minden növénytermesztési ágban. Ehhez járult 24.-én a korai fagy, mely a sík vidékeken úgy a szőlőkben, mint a zöldséges kertekben óriási kárt okozott és a csemegeszőlőforgalmat úgyszólván egyszerre megakasztotta.

Jött aztán az október, amely a hőségben sokat engedett ugyan, amennyiben hőmérséklete a $+5.2$ — 25.8° C közt váltakozott, — de amely csapadékokban éppoly szegény volt, mint elődje. Mindössze is a hónap utolsó napjaiban volt az országban itt-ott egy kis eső; de az egy napi csapadék még az 1 mm.-t sem érte el. A november langyosan kezdődött; de már 4—5.-én sok helyen fagygyal járt. A hónap közepe táján ismét emelkedett kissé a hőmérséklet; a vége felé ismét több helyen a fagyáspont alá süllyedt a hőmérő. Még ezen hónap eleje is száraz volt; a közepén és a végén volt itt-ott egy kis csapadék; de a 4—5 mm.-t sehol sem haladta meg. Így az őszi szántást, mely az előző két hónapban nem volt végezhető — a legtöbb vidéken nem tudták ebben a hónapban sem pótolni. Szerencsére a december nem volt nagyon hideg és csapadékokban is gazdagabb lévén: ezen hónapban kellett a legtöbb helyen megkísérteni a szántást és az őszi vetést.

Ily abnormális és rendetlen volt íme az 1907. esztendő! Nem tekintve egyes felvidéki (vág-völgyi) és erdélyrészi megyéket — hátrányos időjárás volt az ország területének $\frac{3}{4}$ részében úgy a mezőgazdaságra, mint a gyümölcs- és zöldségtermesztésre nézve is. Voltak vidékek 10—14 heti teljes szárazsággal. Ezekben nemesak a takarmánynövények és az őszi vetemények termesztése volt sikertelen, de rossz volt ott a bor- és gyümölcsstermés is; egyáltalában kiszáradtak nemesak a frissen ültetett fiatal gyümölcsfák, de a fiatalabb erdei fák is.

A rossz és szabálytalan időjáráson kívül voltak egyéb oly tényezők is, amelyek főleg a kertész szempontjából igen hátrányosak voltak a termesztésre.

Ilyenek voltak az egérkárok. A magas hó alatt a mezei egerek jó menedéket találtak és a fiatal fákat, csemetéket — főleg a faiskolákban — százezerszámba rágták össze, annyira, hogy azokat ki kellett dobni és eltüzélni.

A nyúlak sem maradtak hátra a kártételben; a magas hó mellett a kerítésen hamar túltehettek magukat és a törpe, valamint középestörzsű fáknak koronáit, a fiatal magastörzsűeknek pedig törzsét rágták körül. Az egér- és nyúlkárokat hazánk területén a lefolyt télen bátran becsülhetjük öt millió koronára!

A rovarok közül sok kárt tett a vértetű, pajzstetű, a kendermaghogár, a galagonya-pille, az almamoly, szőlómoly, a gyapjas pille. Ez utóbbi az ország keleti részében, főleg Szatmár-megyében majdnem egy millió besztercei szilvafát pusztított ki az őszi fagygyal karöltve. Mert amint a hernyók a fák lombját lerágták és azok új gyenge hajtásokkal akarták az elpusztítottakat pótolni, — jött a korai őszi fagy és a hajtások ismét elpusztították — a fák is elpusztultak. Így fest a kép a híres szilvatermelő Nagybánya vidékén!

A kártékony gombák közül ez évben is a *Fusicladium*, *Monilia* és a *Peronospora* (*Plasmodium*) tettek legtöbb kárt a gyümölcsfákon és a szőlőkben.

Ami az egyes gyümölcsnemek és zöldségfélék termését és értékesítését illeti, e tekintetben a következőket jelenthetjük:

A szőlő termése — Bereg-, Baranya- és Tolnamegye kivételével — mennyiségileg mindennél kevesebb lett; sok helyen a rendes termésnek csak alig felét kapták meg. Ugyanis a nagy hó lassú olvadása folytán a befedett rügyek is szenvedtek; a be nem fedett venyigét pedig az ölmosesók tették tönkre. Így aztán nehéz volt a metszést helyesen végezni s még aránylag az járt jól, aki a metszéssel megkésített. Virágzásokor az esőzések az elrugást nagyban előmozdították, a szőlómoly hernyói is sok kárt tettek. Most ezekhez járult ráadásul a szeptember 24-iki fagy, mely a sík fekvésű szőlőkben a szőlő kocányát érte leginkább. Ennek az lett a következménye, hogy a bogyók a talajból vizet többé nem kaptak, ők pedig víztartalmukból kénytelenek lévén elpárologtatni: kisebbmértű aszúképződés állott be és nem egy homoki szőlőben megesezt a csoda, hogy a Slankamenka és Kövidinka mustja — október második felében

szüretelve — 27—28 százalék cukortartalmat mutatott. A minőséget tehát ezen fagy emelte, de a mennyiséget tetemesen csökkentette. A csemegezőlő-üzlet is megszűnt e fagy után, mert a fagyott kocányú fürtök bogyói hullottak és így a fürtök nem voltak többé csomagolhatók és szállíthatók. Csak a hegyi szőlők nem érezték e fagy hatását; de ezek csemegezőlője nem volt képes pótolni a homoki szőlők termését.

Kevés termés és kitűnő minőség nálunk; rossz termés Ausztriában és Németországban volt az oka annak, hogy a bor keresett cikk lett és ára felszökött. A must és az újbor sepróstól 26—46 koronán kelt és a legtöbb bornagykereskedő még ily áron sem volt képes évi szükségletét teljesen fedezni. Noha a csemegezőlő termése is kevesebb volt mint egyébkor, ennek ára — esodálatos módon — még sem emelkedett az őszi fagy beálltaig. Augusztus hónap elején került az első Madelaine angevine szőlő a piacra és eleintén kilója 50—80 fill., később 32—44 filléren kelt nagyban. A Chasselas ára aug. elején 50—90 fill., később 36—50 fill. augusztus végével és szeptember elején pedig 34—36 fillér volt. Az Oporto ára 24—32 fill. között váltakozott. A Mézes fehér szeptember 2.-án került csak a piacra és ára 24—34 fill. között ingadozott. A Passatutti és Muskatály 32—56 fill. között állott. Közönséges kevert szőlőért 26—34 fillért fizettek.

Ezek az árak a termés mennyiségéhez képest alacsonyok voltak; amint azonban szeptember 24.-én a fagy meglepetést okozott; azonnal hanyat-homlok rohantak az árak felfelé. A Chasselas ára a minőség szerint 44—56 fillérré, később 50—64 fillérré, — a Passatutti és Muskotályé 60—80 fillérré, — a Mézesé 48—60 fillérré emelkedett. Még a Kövidinkát sem adták 40—48 filléren alul és a kevert közönséges szőlő ára is 30—52 fillérré szökken fel. Az árak ily rohamos emelkedése egyébként onnét is származott, mert szeptember hónap végén — a hosszú szárazság után már mindenki tisztába jött magával az iránt, hogy csak gyenge közép termésre lehet kilátás.

Bécsben a szőlő ára 56—70 fill., Breslauban 39—47 fill., Berlinben 34—51 fill. volt, úgy hogy ez utóbbi helyekre az alacsony árak miatt nem is igen volt a lefolyt évben kivitelünk.

Egyéb bogyós gyümölcsünk termési és értékesítési viszonyairól a következő adatokkal szolgálhatunk T. Olvasóinknak.

Ribizke és köszméte elég jól termett és június 21.-én került elsőben a piacra. A bogycók nagysága szerint a ribizke kilója 26—50 fill., a köszmétéé 9—30 filléren volt értékesíthető.

A *kerti szamóca* június 23.-án érett be tömegesen és 40—80 filléren kelt; az erdei szamóca 90—100 filléren ment el átlagosan véve.

A *málna* július 11.-én jelent meg először a piacon és mindvégig megtartotta, úgyszólván 90—100 fillér árát kilónként.

A *cseresznye* jóval korábban virágozván, mint az almafélék, virágját nem érte a nagy forróság és így e gyümölcsnemből volt ez évben a legjobb termésünk. Csak természetesen — a korai fajták éppen egy hónapot késtek meg érésükben. Mindemellett is igen jól voltak értékesíthetők; mert a korai fajták kilója 40—50 filléren, a későbbi apróbb szívcsesznyefajták 20—26 filléren, a fekete ropogós fajták pedig 40—60 filléren keltek el.

Meggytermésünk már sokkal gyengébb volt, mert a *Monilia* azt ez évben is megharmadolta. Az első meggy július 1.-én érkezett a budapesti és bécsi piacra és az üvegmeggy 50—70 filléren, a közönséges ostheimi pedig 16—26 filléren volt értékesíthető. A bécsi piacon a cseresznye 30—40 filléren, a meggy pedig 36—60 filléren volt csak eladható; Breslauban a cseresznye 40—80 filléren, a meggy 46—57 filléren; Berlinben a cseresznye 23—33 filléren a meggy pedig 30—52 filléren kelt. Eszerint ismét bebizonyult, hogy a gyümölcseink értékesítésére Breslau jobb piac, mint Berlin.

Kajszi-barack-termésünk nagyon gyenge volt; csakis egyes helyeken volt teljes termés. Az árak 20—80 fillér közt váltakoztak, t. i. 20—26 filléren kelt az apró és 48—80 filléren ment a szebb és nagyobb gyümölcs. A kereslet óriási volt a külföldről. Bécsben az ár 36—60 fillér közt, Breslauban 29—82 fillér közt és Berlinben 41—54 fillér közt váltakozott. A külföldi piacon ugyanis kajszi-barackunknak az olaszai kellett árban megküzdeni.

Őszibarack-termésünk már jobb volt, mint a kajszié; de ebből már faállományunk csekély volta miatt sem számíthatunk számbavehető nagy termésre s kivételre alig marad valami; pedig az idén még Páris számára is itt kerestek őszi-barackot. A korai amerikai fajták július 17.-én kerültek piacra és úgy két héten át kilónként készséggel fizettek értük 60—100 fillért. Később a közönséges hegyibarack árasztotta el a piacot

mely 20—30 filléren kelt; a nemesebb kései fajtákért szeptemberben is megadtak 60—80 fillért. Bécsben a korai fajta 80—100 filléren, Berlinben 46—92 filléren, Breslauban 35—70 filléren volt csak eladható az olasz verseny miatt; de egyes kiváló magyar származású nagy őszi barackért (Pécsről) megadtak ez utóbbi helyen jóval többet is.

Szilvatermésünk egyáltalában igen gyenge volt. Legnagyobb szilvatermő vidékeinken, mint pl. a Maros mentén, Nagybányán a fákat az *Ocneria* hernyója pusztította le még 1906.-ban. Ezen fák legnagyobb része ki is pusztult. Máramarosban és a déli vidéken a szilva virágját leperzselte a nagy meleg. Az apró dobzó szilvák termése 10—14 filléren, a nemesebbeké és a ringlóké 20—26 filléren, a besztercei szilva pedig 18—32 filléren kelt nagyban. Bécsben a ringló 28—60 filléren, Breslauban 50—80 filléren, Berlinben pedig 44—60 filléren volt értékesíthető.

Körtetermésünk volt talán a legyengébb ez évben és pedig nemcsak azért, mert virágzása idején nagy forróság uralkodott, de azért is, mert (az 1906. évi) bő termésre rendszeren gyengébb év szokott következni. A június hónap közepén piacra került Árpával érő és egyéb nyári körte eleintén 36—40 fillér, később 20—28 fillér volt. Augusztus vége felé jöttek azután a piacra az Amanlis- és Erdei vajkörte és ezek kilója 60—80 fillérben kelt. A Nyári Kálmánért 24—40 fillért, a Császárkörtéért 40—60 fillért fizettek. A téli körte ára a fajta és minőség szerint egész télíg 24—60 fillér közt váltakozott. Bécsben 20—44 fillér, Breslauban és Berlinben 46—92 fillér között váltakozott a fajták és nagyság szerint a körte kilójának ára.

Almatermésünk kevés hely kivételével gyenge volt, mert virágzaskor a 24—26 fokos meleg úgyszólván leperzselte a virágot. Egyes helyeken, (ahol később állt be a virágzás), elég szép volt a termés. Ilyen vidékek voltak Szilágy-, Beszterce-Naszód- és Szebenmegye egyes járásai, ahol a fák görnyedtek a termés súlya alatt. Miután pedig a külföldön sem volt jó almatermés, főleg Máramarosban idő előtt felszállt még a kevert alma ára is 14—16 koronára q-kint és a spekuláció nagy tömeg almát gyűjtött össze Técsőre, amelyet később jóval alább kellett áruba bocsátani. Úgy mondják, hogy valami 60 vagon alma el is rothadt, mert a szabadban volt csak felhalmozva. Az almaárak különben a

következők voltak: Nyári rétesalma kilója 8—36 fillér közt váltakozott. A téli almáké a fajták szerint váltakozott. Így például a Téli aranypármén 36—50 fillér, Török Bálint 32—40 fillér, Pónyik 30—36 fillér, Batul 40—80 fillér, Sóvári 20—28 fillér, Szeresika 28—32 fillér, Parker pepin 40—50 fillér, Kanadai renet 40—50 fillér, Téli fehér kálvil 40—80 fillér., Jonathán 40—80 filléren kelt. Ezen árak a jobb minőségű I. osztályú gyümölcsökre vonatkoznak; a II. osztályú alma ára 10—20%-kal olcsóbb volt. Igen lenyomta az alma árát a budapesti piacon a szerb Pogácsa-alma, amelyet hajókkal hoztak fel s amelynek kilója 20 filléren volt kapható. Bécsben a finomabb téli alma ára kilónként 30—44 fillér Breslauban 40—92 fillér, Berlinben pedig 20—70 fillér volt.

Diótermésünk közepesnek mondható; az 1906-ban fellépett és oly sok kárt okozott „Marssonia” gomba ez évben alig itt-ott lépett föl. Az értékesítés jó és könnyű volt, amennyiben a kissé szebb szeműnek q.-ja 40—50 korona ár között mozgott. Ezen gyümölcsnemből ugyan csak nincs mit félni a túltermesztéstől.

Mogyorótermésünk elég jó volt, csak kevés a termőbokrok száma és így mennyiségről nem is eshetik szó. Egyébként kilóját a minőség szerint 60—100 fillérről fizették.

Mandolatermésünk igen rossz volt; még a vetni való keményhéjú mandola is 70—120 fillérről kelt el; a papiroshéjú ára pedig 200—220 fillérért ért el.

Nemes gesztenyéből elég jó termés volt, de összesen mégis kevés és q.-ja 28—36 koronával kelt.

Birs elég termelt és kilóját a gyümölcs nagysága szerint eleintén 22—40 filléren, később azonban (okt. végével) 36—50 filléren vásárolták.

Naspolya és *berkenye* a termőfákhoz arányítva elég jól termelt és darabja 1—2 filléren volt értékesíthető.

Dinnyetermésünkről ugyanazt mondhatjuk, amit az előző évben is mondtunk, t. i. hogy mennyiségre elég jól sikerült; de minőségre nézve igen sok a kívánni való. Az idén ezenkívül még elkésve is került a piacra, úgy hogy az első sárgadinnyét csak július hónap 15.-én láttuk, amidőn is száza már csak 20—40 koronán volt értékesíthető; később a hónap végével a kisebb példányok száza már 10—12 koronáért is kapható volt. Az első görögdinnye ismét július 25.-én került a piacra, de éppúgy, mint a

sárgadinnye egyszerre nagy tömegben; úgy hogy a szebbeknek és nagyobbaknak százáért sem volt 20—60 koronánál nagyobb ár elérhető, a kisebb példányokért pedig csak 9—16 koronát fizettek. Alig 8—12 nap múlva a nagyobb szállítások kimaradtak és ekkor a szebb görögdinnye százáért 30—140 koronát követeltek. Augusztus közepe felé azután leszállt az ár 32—90 koronára s emellett azután meg is maradt 21.-ig, amidőn az árak 24—60 koronára süllyedtek és végül szeptemberben 18—50 koronán állottak meg. A sárgadinnye-árak szeptemberben 12—24 koronán fejezték be az idényt. Megjegyezzük azonban, hogy a finomabb Turkesztánok kilójáért 6—18 fillért fizettek. Egy vasúti kocsiként kevert dinnye ára 140—600 korona között váltakozott a minőség és nagyság szerint. Szóval egyet konstatálhattunk már ezen évben, hogy a sárgadinnye-termesztésben túltermesztés felé tartottunk és a rossz minőség mellett ez volt az oka az általánosan alacsony áraknak is.

Zöldségtermésünkre hátrányosan hatott a tartós nyári és őszi szárazság. Ott tehát, ahol elegendő öntözővíz nem állott a kertész rendelkezésére — az őszi és téli zöldség termése éppen nem volt kielégítő. Ezenkívül a hosszú tél és lassú tavaszodás következtében majdnem minden zöldségféle későn került a piacra, úgy hogy az újdonságok magasabb árait az olaszok tették ez évben teljesen zsebre.

Paradicsom elég jól sikerült és a ragya kevesebb kárt tett benne, mint az előző évben. Az első termés július 15.-én került a piacra és kilója 22—34 fillérről volt eladható. Már augusztus elején — nagy felhozatal mellett, leszállt az ára 8—14 fillérré és szeptember elején 5—8 fillérré. Szeptember végén az ára ismét 8—10 fillérré emelkedett.

A *zöld paprika* is jól sikerült és július 1.-én került a piacra; száza eleintén 5—6 koronán, július közepén 1—4 koronán, szeptember végén pedig 20—100 filléren volt értékesíthető.

Ugorkatermésünk — dacára a nyárutói szárazságnak, szintén igen jól sikerült; de a nagy felhozatal folytán, az idény vége felé igen nyomott árakon volt csak eladható. A salátának való ugorka június 1.-én került a piacra és százanként 20—40 koronájával kelt el. Június közepén ára emelkedett 30—50 koronára; július elején leszállt 12—22 koronára; július közepén még alább szállt és az idény végén 1—4 koronában végződött. A savanyítani való ugorka száza jú-

nius 15.-én 14—18 korona, július elején 2—5 korona, július közepén 40—80 fillér és az idény végén 60—100 filléren kelt el.

Korai tök ára százanként július elején 4—24 korona, a hó közepén 6—20 korona, augusztus elején 4—12 korona és szeptember végén 14—32 korona volt.

Spárgában túltermesztés felé tartunk. Az első termés csak május vége felé került a piacra és kilója 80—100 filléren kelt; ezen ár azután június közepén 20—120 fillérré szállt alá a vastagság szerint.

Petrezselyem az őszi szárazságban visszamaradt, szintígy a többi gyökérneműek is. Júniusban a vékonyak 100 esomója 40—200 fillér, augusztusban 3—10 korona, szeptemberben 3—12 korona és októberben 2—12 korona volt. A *sárgarépa* száz kötege június elején 40—600 fillér, június közepén 80—300 fillér, szeptemberben 4—12 korona volt.

Zeller száza július elején 80—160 fillér, augusztus elején 1.40—3.40 korona, októberben 1.80—4.— koronán kelt.

Káposztatermésünk mennyiségre jól sikerült ugyan; azonban a fejek a szárazság következtében kicsinyek és lazábbak maradtak. Június közepén száza 10—28 korona, augusztus elején 3—14 korona és októberben 2—18 korona volt a minőség szerint. *Vörös káposzta* száza a 6—24 korona ár között ingadozott. *Kelnek* száza június elején 4—6 korona, július elején 1—3 korona, augusztus 1.4—3.2 korona és október elején 2—3.6 korona árban kelt el. *Karfiol* (virágkel) száza július elején 10—16 korona, a hó közepén és ősszel 4—14 korona volt a rózsák nagysága szerint. *Kalaráb* száza június közepén 5—12 korona, július elején 3—6 korona, augusztus közepén 2—3 korona és októberben 2—2.5 koronán kelt.

Hónapos retek száz esomója április közepén 4—10 korona, május elején 3—6 korona volt. A *nyári retek* száza 40—120 fillér, a *téli fekete reteké* pedig 1.60—5.— koronán kelt el.

Vöröscékla száza augusztusban 1—2 kor., szeptemberben 1.20—2.40 koronán volt nagyban kapható.

Spenót (laboda) kilója április elején 20—80 fill., május elején 40—60 fill., május közepén 20—30 fill. és ősszel 22—30 filléren volt értékesíthető.

A *sóska* még jobb áron kelt el; mert kilója áprilisban 100—160 fill., májusban 50—60

fill., júniusban pedig még mindig 20—30 fillér volt.

Cukorborsó jó későn került a piacra és júniusban kilója 20—25 filléren, júliusban 16—20 filléren kelt.

Zöld bab szintén későn érkezett be és július elején kilója 6—10 fill., a hónap közepén 7—12 fill., augusztus elején 5—20 fill. és szeptember elején 14—20 filléren értékesítették.

Fejes saláta százát április elején 8—14 kor., május elején 2—4—6 kor., június elején 1.40—2.50 kor., júliusban 1.60—2.20 kor. fizették.

Vöröshagyma q.-át 8—12 kor., a *foghagyma* máét 20—36 koronával fizették. A *póréhagyma* száza 1—1.40 korona, a *metélőhagyma* száz csomagja pedig 1—1.30 korona volt.

Korai burgonyatermésünk elég jól sikerült. Június közepén került az első hazai termés a piacra és kilója 8—10 fill., július elején 6—10 fill., augusztus közepén 4—5—8 filléren kelt. A legdrágább a kifliburgonya volt (9—10 fill.); a legolcsóbb a rózsaburgonya (4—6 fill.).

Tejes tengeri csőnek száza július elején 1.20—4.80 kor., később 1—2 korona volt.

Torma kilója 10—32 fillér között változott.

Csiperke-gomba kilója április-májusban 3—5 kor., júniusban és a nyáron 1.40—2 kor. árban kelt el, élénk kereslet mellett.

Összefoglalva az 1907. év terméseredményét, megállapíthatjuk, hogy a cseresnye, dió, mogyoró és a bogyós gyümölcsök jó termést adtak; a szőlő közép termést, a meggy, őszi- és kajszi-barack gyenge termést; végül pedig az alma, körte, mandola és szilva rossz termést szolgáltatott. A zöldségfélék és a dinnye mennyiségre elég jól sikerültek. Az értékesítés pedig általában véve minden terménynél — a minőséghez arányítva — elég jó volt.

Ami a földmívelési kormány 1907. évi működését illeti, az a lefolyt évben is elég tevékeny volt.

Nevezetesen a *kertészeti szakismeretek terjesztésére* a „Gyümöleskertész“ kiadásán kívül kiadta a minister újból a „Fatenyésztést“ és a „Termeljünk gyümölcsöt“ című hasznos népszerű füzetet, a „Nemes füztermelés“ című művet. Intézkedés történt továbbá, hogy a Magyar Pomologia IV. és V. füzeté még ez év elejére megjelenhessen. Gyümöleskertészeti tanfolyam tartatott lelkészek, tanítók, útmesterek és útkaparók részére, amelyekben 25 lelkész, 65 tanító, 14 magánzó, 2 útmester és 9 útkaparó

vett részt. Külön kertészeti tanfolyam volt Budapesten a tanítónőképző intézeti szaktanárnők és tanítónők részére. A fatenyésztési ministeri szakközegek, u. m. felügyelők és vándortanítók 84 községben jelentek meg az év folyamán, részint előadás, részint gyakorlati útmutatás megadása végett.

A *kertészeti szakképzés* terén alapvető intézkedést tett a minister azáltal, hogy az alsófokú szakképzés ügyét, a kertésztanulók (tanoncok) kiképzését rendeletileg az egész ország területén szabályozta. Nem lesz tehát a jövőben a kertész pályája a nem avatottak menedékhelye és az öncímező tudatlanság védőbástyája. Szervezés alatt áll és legközelebb befejeződik a segédek kertésziskolája, valamint a kertmunkások képzésének ügye is. Egy új életszervezetet fog képezni a kertészképzés ügye egészben, harmonikusan — a szerzett jogok tiszteletben tartásával. Ezen szervezetből fog kialakulni egy új művelt kertésztársadalom, — amelynek tagjai a külföldi kartársaknál nem fognak hátrább állani!

A lefolyt évben a kertészeti tanintézetben 38 tanuló, a kertészsegédi tanfolyamon 11 kertészsegéd volt; a négy kertmunkásiskolában 38 fiatal földműves volt elhelyezve, az orosházai kertgazdasági tanszéken pedig 250 fiú és 132 leány részesült kertészeti szakoktatásban.

A *gyümölcsfaállomány gyarapítására és a termesztés fokozására* 452 kat. holdat tévő állami faiskolákból és állami szakiskolák kertjeiből, rendes és kedvezményes árban 557427 gyümölcsoltvány és községeknek 1,285600 gyümölcsesemete lett kiadva, amely mennyiség 4002 község, kisköz, földműves, lelkész, tanító között osztatott ki. Elemi károkat szenvedett földműveseknek elpusztult fái ingyen pótolattak. Ki lett továbbá osztva 77600 drb. nemes oltóvessző és szemzőhajtás, valamint 226297 gazdasági fa és díszcserje. Az állami útakra az 1907. év tavaszán újabb 20049 drb. magastörzsű gyümölcsfa lett kiültetve.

A községi faiskolakezelők jutalmazására a Magyar Földhitelintézet alapítványából ez évben is 5000 korona lett fordítva. A leendő tanítók serkentése végett 20 buzgó tanítóképzői IV. éves növendék részesült pénzbeli jutalomban.

Nemes füztelepek — amennyiben közérdekű községek, szövetkezetek vagy egyletek által lettek telepítve: ez évben is holdanként 50.000 ingyenes nemes füzdugvány és 100 korona forgatási segélyben részesültek. Ily módon

az 1907. évben 194 k. hold nemes füztelep létesült és kiosztatott 9.950,000 drb. nemes füzdugvány és 19388 korona pénzsegély. Két célt kíván elérni ezen támogatás útján a minister, t. i. a gyümölcszállításra szükséges kosaraknak itthon való előállítását és a szegény földműves népnek keresetnyújtását a téli időben.

Gyümölcskísérleti telep. A tyeji gyümölcskísérleti telep Hunyadmegyében már megkezdte a múlt évben működését. Megvetette alapját egy tisztán hazai és egy nemzetközi pomologiai gyűjteménynek és emellett faiskolájának első évi üzemét beállította.

A *faiskolák nagyobbítása* is folyamatban van Sepsiszentgyörgyön, Kisszebenben, Nagybockón és Munkácson, mely utóbbi a Szolván felhagyandó faiskola helyett állítatik fel. A területnagyobbítás 56 kat. holdra terjed.

Az *értékesítés* előmozdítása érdekében ugyanazon intézkedések tétettek, mint az előző években. Nevezetesen a ministeri biztos ez évben is ismertette a hazai és külföldi terméskilátásokat, nyilvántartotta az eladó nagyobb gyümölcskészleteket és a külföldi kereskedőket. A minister ez évben is osztott ki használatra aszalókat, cidermalmokat és sajtókat, szeszfőző kazánokat; de a rossz termés miatt ez évben a közönség kevésbé vette igénybe, mint az előző években. Támogatta a minister a „Magyar élelmiszer-kiviteli r.-társaságot“ és a „Magyar Mezőgazdák szövetkezetét“; az előbbinek 750,000 korona kamatmentes kölcsönt adott, hogy az annyira fontos hűtőházat létesíthesse. Támogatta továbbá a „Makói hagyomány és zöldségkiviteli társaságot“ és a hazai konzervgyárakat. Államsegélyt engedélyezett Győr városának egy mintagyümölcsös fentartására.

Támogatta az O. M. Kertészeti Egyesületet, a szegedi- és pécs-baranyai kertészeti egyesületeket, a pécsi, debreceni és budapesti kiállítások létesítésében; továbbá a nagybányai és kisküküllőmegyei gazd. egyesületeket faiskoláik fentartásában. Résztvettünk sikeresen a mannheimi nemzetközi gyümölcs- és zöldségkiállításban.

Nagy hatású intézkedések tétettek továbbá a hazai dinnyetermesztés javítása érdekében. Budapesten igen tanulságos dinnyekiállítás rendeztetett és nyolc állami telepen természetetett eredeti nemes fajta dinnye magnyerés céljából. A nyert tekintélyes mennyiségű magot a minister a nagyobb dinnyetermesztő községekben ki fogja osztani a kistermesztők között olyképpen, hogy azok el-

fajzott dinnyéik magjából hasonló mennyiséget vissza fognak cserélni, amely mag azután meg fog semmisíttetni.

Ami a magyar kertészársadalmi tevékenységet illeti, ismét ki kell emelni az O. M. Kertészeti Egyesületet, amelynek különösen gyümölcsészeti szakosztálya élénk és elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. A gazda- és kertészkedő közönség ez évben is buzgón ültette a fákat. Faállományunk nagymérvű szaporodásának köszönhető azután, hogy bár ez év a legrosszabb gyümölcstermő évek közé tartozik, mégis kapható mindenütt magyar gyümölcs és aránylag nem is nagy áron. A termesztés fokozása tekintetében tehát már közeledünk lassankint Amerika felé; csak a fák gondozása, védelme a káros rovarok és gombák ellen, továbbá az eladó gyümölcs osztályozása, helyes csomagolása az, amely tekintetben az Egyesült Államok gyümölcsészeitől még nagyon távol állunk. De reméljük, hogy igyekezettel, kitartással ez irányban is célt fogunk érni, amit melegen óhajtunk is az új év küszöbén.

Kivánok igazán boldog új évet t. Olvasóinknak.

R. Molnár István.

„Dobokay ministeri tanácsos“ szőlőfajta.

Chasselas Napoleon × *Gradiska*.
(1. sz. ábrával.)

E gyönyörű szép és értékes szőlőújdonság *tökéje* erős és magas növésű, lombozata közep-ritkás, szabályos állású. *Fája*: vastag, közep-hosszasan ívelt, rügyei jól kialakult kúpalakok.

Levelei nagyok, szivalakúak, mélyen metszett öböllel. Vállaik nyíltak, karélyaik hosszú keskeny csúcsokban végződnek. Szövetük tömör, sima felülettel; éleik ritkásan és élesen fűrészesek.

Fürtje igen nagy, szabályosan széles vállú gúla; szerkezete közép-tömör, szára inkább rövid, mint hosszú.

Bogyói igen nagyok, hosszúkásak, világos-sárga színűek, napfelőli oldalukon sötét-sárga foltokkal. Húsuk szilárd, igen bőlevű, magasfokú chasselas-aromával és kellemes mézédességgel. Száruk rövid és tömör. Virágzata tökéletes alkotású, szapora virágzású és egyenletesen termékenyülő.

Ez idő szerint ez a legszebb és legbővebben termő Chasselas-újdonság. Ez idei (1907. évi) termés hozama 3-éves, magról nevelt tőkén 8 kilogramm tökéletesen kifejtett és szeptember elején beérett fürt volt. (Az 1. ábrán a fürt — helyszűke miatt — kissé meg lett rövidítve).

(Kecskemét.)

Mathiász János.

Gyümölcsfák tenyésztése edényekben.

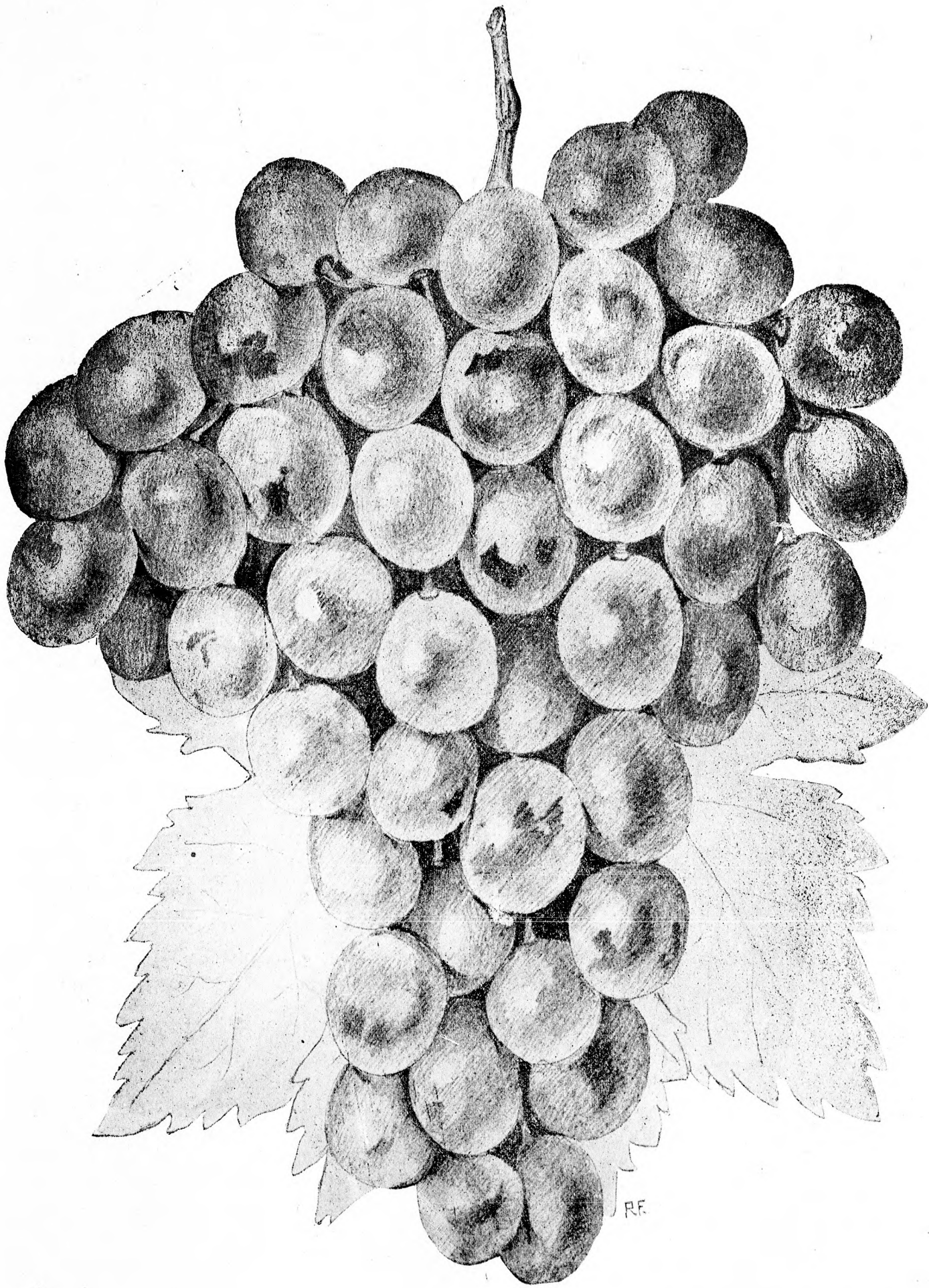
(2. sz. ábrával)

Még ritka helyen találunk törpe gyümölcsfát, edényekben tenyésztve, habár alig van az edényekben nevelt növények közt valami szebb, mint a gyümölcsessel jól megrakott kis alma-, körte- vagy barackfa.

Minden kertkedvelőnek megvan a maga külön kedvtelése; az egyik ápolja a virágokat, a másik a gyümölcsöt; de hogy a gyümölcsfát épp oly könnyen és egyszerűen lehet edényekben tenyészteni, mint más növényeket, az még kevés gyümölcskedvelő előtt ismeretes.

A következő sorokban röviden elmondom a gyümölcsfák edényekben való tenyésztésének módját és mint egyszerű műveletet, jó lélekkel ajánlom a kertészkedő olvasók szíves figyelmébe. Mindenesetre az olyan kis cserépben nevelt gyümölcsfa, aminőt a 2. számú ábra is mutat, méltó a legfinomabb asztal díszítésére és nagyobb ékeségére szolgál annak, mint akármely virág, vagy más dísz tárgy.

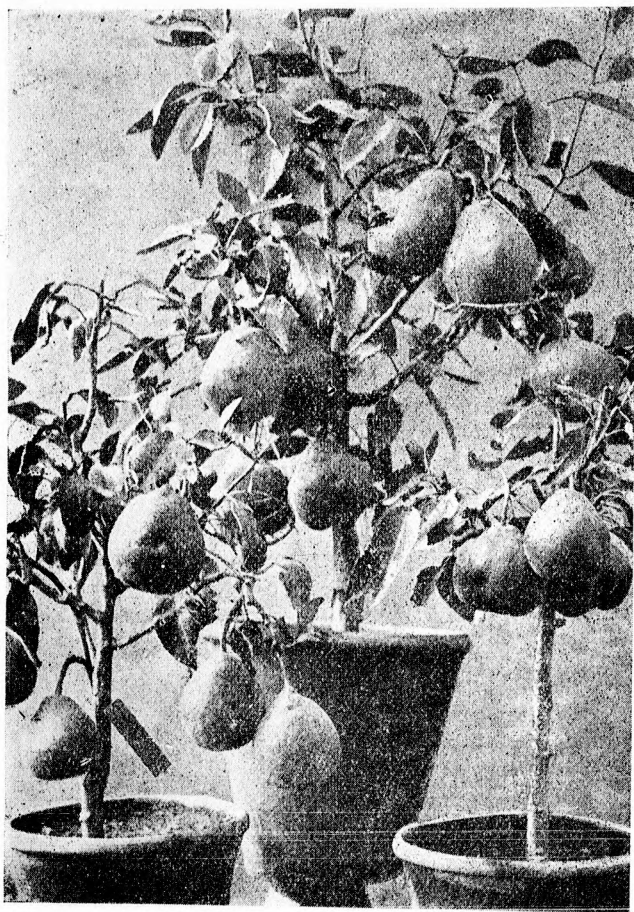
Hogy lehetőleg gyorsan nevelhessünk ily fácskákat, az egy- vagy két-éves alanyokat, amelyek legalább irón vastagságúak legyenek, oltjuk be augusztus hónapban alvó szemre; és pedig az almát paradicsomi almára, a körtét birsre, a barackot pedig St. Julien szilvára. Hogy az oltás kint a szabad földben, illetőleg faiskolában történik és pedig olyan alanyokra, amelyek már egy éven át az illető helyen állanak, azt talán említeni is fölösleges. A szemzés, ha lehetséges, mindig a törzs északi oldalán végezendő, amennyiben a nemes szemek itt kevésbé szenvednek kifagyás folytán, mint a déli napos oldalon. A következő év március hónapjában az alanyokat 10 cm. magasságban a nemes szemek fölött biztosító csapra nyessük; erről a csapról a rügyeket, hogy ki ne hajtsanak, kitördeljük és ehhez a csaphoz kötjük majd hozzá később a nemes szemből keletkező fiatal nemes hajtásokat és pedig minél korábban. Minden esetleg növekvő vad hajtás eltávolítandó. Ha a nemes hajtás, már esetleg június folyamán, eléggé erős és körülbelül 30—40 cm. hosszú lett, akkor azt 20 cm. magasságban visszametszük. minek következtében még őszig egy kis 3—5 hajtású koronát kapunk. Ha pedig a nemes hajtás nem eléggé erős, akkor hagyjuk azt őszig és ezen esetben a visszametszést csak a következő tavasszal fogjuk végezni. Ilyen kis fácskák, kö-

1. [ábra.]

rülbelül 10 cm. magas törzsszel és 4—5 koronával cserepes-fáknak legalkalmasabbak lesznek. Március, április hónapokban ezeket sértetlenül kiássuk és a gyökereket annyira visszametszük, hogy 18 cm. átmérőjű cserepekbe elültethessük, a gyökérzetet a megmetszés után azonnal, vízből és agyagból készített pépbe mártjuk bele. Az ültetésre legjobb földkeverék a következő: 1 rész táplálékban gazdag gypszin- vagy érett komposztföld és 1 rész homokos lombföld.

A beültetés után a kis koronákat minél rövidebbre metszük vissza és a kis cserepes fácskákat egy szabadföldi ágyba a cserép színéig, egymástól a kellő távolságban, besülyesztjük.

2. ábra.

Hogy a beültetés után a földjét jól meg kell locsolni, az természetes dolog. A nyári ápolás abból áll, hogy minden nap szükség szerint megöntözzük, gyomtól tisztán tartjuk és mindenféle rovar-ellenségtől óvjuk. Nyáron át a zöld hajtásokat többször bekurtítjuk (pincirozzuk) és ha a fák nyár derekán már jól begyökeresedtek, akkor a földjét minden héten egyszer hígított trágyalével meglocsoljuk. Száraz időben az esteli és reggeli permetezés nagyon jó hatású lesz.

Ily ápolás után a cserepes-gyümölcsfák már a cserépbe ültetés nyarán hoznak termő-rügyeket és a következő nyáron már termést is kötnek. A teletetés legcélszerűbben úgy megy végbe, hogy októberben a fácskákat kivesszük az edé-

nyekből és edény nélkül a szabad földbe védett helyre úgy sülyesztjük be, hogy a cserépben volt földlabda mintegy két újjnyival a föld színe alá kerüljön. Az őszi és téli nedvesség így akadálytalanul hozzájuk fér és felfrissíti az egész gyökérabdát. A következő március hónapban a fák valamivel nagyobb edényekbe és új földbe ültetendők, vigyázzván, hogy a gyökérabdát szét ne hulljon. Megjegyzem, hogy nemcsak az almát, körtét és barackot lehet így tenyészteni, hanem a szilvát, meggyet stb-t is, de a legháládatosabb mégis az első három gyümölcsnem.

A cserepes barackfát még jó sikerrel hajtatni is lehet, amidőn kellő gondozásban a gyümölcsök már április, május hónapban érnek. A 2. számú ábra a budapesti m. k. Kertészeti Tanintézetben az ismertetett módon tenyésztett körtefát ábrázol.

Ily tenyésztésre, amennyire csak lehet, nagy fajtákat válasszunk; ilyenek például a következők:

Almák: Téli fehér kálvil, Cellini, Sárga Bellefleur, Sándor cár, Londoni pepin, Landsbergi renet, Charlamovsky, Fehér és piros rozmarinalma stb.

Körték: Avranches-i jó Lujza, Tottleben tábornok, Erdei vajkörte, Augoulémei hercegnő, Le Lectier, Diel-vajkörte, Hardempont-vajkörte, Vilmos-körte, Mérode-espereskörte stb.

Őszibarack: Korai Alexander, Wilder, Arkansas, Elberta, Gyümölcskertek királynéja, Vénusz-emplő, Amsden, Mezőkomáromi stb.

Cseresznye és meggy: Badacsonyi óriás, Spanyol meggy stb.

Szilva: Althann-ringló, Nagy zöld ringló, Washington, Späth Anna szilva stb.

Rüde Károly.

Konyhakerti növényeink vetési, ültetési és termesztési naptára.

Lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy nemesak a kertészkedő közönség körében, hanem még a szakképzett kertészek közül is sokan nincsenek teljesen tájékozódva az egyes konyhakerti termények időszerű előállítására, illetőleg az egyes termesztési eljárások időszerű megkezdése tekintetében. Ez oknál fogva szolgálatot vélek tenni nemesak a kertészkedő közönségnek, hanem még a szakképzett kertészeknek is, (akiknek ez eléggé megbízható és több alkalommal kipróbált konyhakerti, vetési stb emlékeztetőül is szolgálhat), ha a magyarországi átlagos éghajlati viszonyokhoz alkalmazott oly konyhakerti termény-naptárt közlök, amely sorozatosan 1—2 hónapra előre

összeállítva, alapul szolgálhat mindenkinek a tekintetben, hogy mikor vessen és veteménye mikorra készül el, vagy, hogy milyen időre mely terményekkel láthatja el a piacot és konyhát.

A bemutatandó naptárban a vetési, ültetési és termény-felszedési határidők átlagban a budapesti, valamint a budapestinél enyhébb (dél-magyarországi) éghajlati viszonyokkal bíró hazai vidékekre vonatkoznak. Magától értetődik azonban, hogy jelen naptár kevesebb vagy több — főképpen a korai és későbbi termesztések megkezdésénél alkalmazandó — változtatással, az eltérő éghajlati viszonyok közt is útmutatóul szolgálhat.

Az emlékeztető naptárban havonként felsorolom mindazt, aminek tenyésztését azon hónapban okszerűen megkezdeni lehet, figyelembe véve, hogy minden időszakban lehetőleg sok, változatos és idősebb terményeink legyenek.

A havonként felsorolandókat célszerűség szempontjából két csoportra osztottam fel, aszerint, amint a vetést vagy ültetést melegágyban vagy szabadföldben végezzük. A szabadföldi ültetések az őszi, téli és kora tavaszi hónapok alatt természetesen csak az esetben végezendők, ha a talajhoz egyáltalán hozzá lehet férni; ellenkező esetben a legközelebb következő legalkalmasabb időre halasztandók azok.

Ezeknek előrebocsátása után kezdjük a sorozatos leírást a január hónapban végezendő vetésekkel és ültetésekkel.

Január.

I. Melegágyban vagy hajtatókban (ablak alatt) való tenyésztés.

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termény elkészültének (felszedésének) ideje
<p>Bab : „Tarka sváb melegágyi“, „Melegágy dicsősége“, „Osborn“, „Etampi korai flageolet“, „Korai belga fekete“ és más korai változatok.</p> <p>(Melegágyban való tenyésztésen kívül esetleg cserepekben is tenyésztve hajtatókban.)</p>	Ugyanazon év március—április
<p>Borsó : Igen korai törpe fajtákban pl. : „Korai melegágyi“, „Igen korai“ és „Korai törpe“.</p>	április—május

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termény elkészültének (felszedésének) ideje
<p>Burgonya : „Marjolin“, „Victor“, „Hópehely“, „Korai hathetes“ és más korai fajtákban.</p> <p>(a gumók csiráztatva, esetleg cserepekben egy ideig elő is nevelve).</p>	március—április
<p>Carotta : I. sárgarépa alatt.</p>	
<p>Cichoria : Előző évben szabadban nevelt gyökerek sötétben tartott melegágyakba ültetve vagy növényházakba pole alá verelve. (Amennyiben előző hónapokban még nem lett volna beállítva) Ajánlható fajták: „Tarka levelű pisztráng“, „Brüsseli Witloof“, „Lombardiai vérvörös levelű“ stb.</p>	január—február és tovább ápr.—májusig szedve a sötétben fejlődő levélzet salátának.
<p>Csiperke-gomba : Pincében vagy erre a célra épített gombatenyésztő helyiségekbe beállítva.</p>	április—május
<p>Dinnye : „Melegágyi piaci cantaloup (Cant. Prescott)“, „Fekete Karmelita“.</p> <p>(Cserepekben vagy gyepekben előnevelve).</p>	április—május
<p>Endivia : „Finoman fodrozott nyári párizsi“, „Louviersi finoman fodrozott“ stb. hajtásra alkalmas fajtákban.</p>	április—május eleje
<p>Hagyma : „Korai fehér királynő“, „Barletta“, „Igen korai apró fehér“ stb. fajtákban.</p>	június
<p>Kalaráb : „Bécsi korai fehér és kék“, „Angol korai fehér üveg“, „Angol korai kék üveg“.</p>	április—május
<p>Káposzta (fejes) : „Express Etampi korai“, „Jorki korai kis fejű“ stb. fajtákban.</p>	április, május júnium
<p>Karfiol : Ajánlható fajták: „Törpe hajtató hógömb“, „Erfurti törpe korai“.</p> <p>1. Előző évi szeptemberben vetett, áttüzelt és átteleltetett palánták, vagy közvetlenül előző hónapban nevelt korai fajták palántái melegágyba ültetve és mindvégig melegágyban tenyésztve.</p> <p>2. Korai fajtákat magról vetve melegágyba, később szükség szerint áttüzeltve és április folyamán, mihelyt lehetséges, szabadba kiültetve.</p>	április—május júnium—július

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termény elkészültének (felszedésének) ideje	A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termény elkészültének (felszedésének) ideje
Karórépa: „Fehér középhosszú“ fajtában.	május—június	Szamóca: Előző évben annak rendje módja szerint esérépben előnevelt növényekkel; fűtött hajtató helyiségekben vagy melegágyakban.	április—május
Kelkáposzta: „Express“, „Ullmi korai“ és más korai fajtákkal (közvetlenül vetett vagy teleltetett palántákkal.)	ápril végétől május—június	Turbolya-répa: Előző évben nevelt gyökerek melegágyba ültetve. Használatnak erre a célra a közönséges és fodros levelű fajták. Termény: a zsenge levélzet, amelyet salátának használnak.	február
Kerti zsázsa: Minden fajtája és változata	február	Uborka: „Rollinsons Telegraph“, „Hampel-féle legkorábbi“, „Räde-féle hajtató“ stb. hajtásra alkalmas fajtákban, eserepekben előnevelve és hajtatóházakban kiültetve vagy eserepekben mindvégig nevelve vagy előnevelve és később melegágyba kiültetve.	április május
Kötöző saláta: „Korai kötöző saláta“ (Romaines hatives).	április—május	<i>II. Szabadföldbe vethetők és ültethetők.</i>	
Laboda: Erősebb növésű fajtái, pl.: „Viroflai“, „Hollandiai“ stb.	febr.—március	Borsó: „Prince Albert“, „Express“ fajtákban s egyéb korai változatok. (Mélyített, keletről nyugat felé húzott barázdákba vetve és az ágyakat fenyőgallyakkal, polyvával vagy egyéb fagy ellen védő anyaggal beteregetve, különösen késői fagyok ellen).	május—június június—július
Lóbab: „Korai törpe“ fajtájú (zölden való fogyasztásra kiszemezve).	május—június	Foghagyma: közönséges fajtájú (a szétosztott hagyma gerezdei lesznek eldugtatva).	június—július
Metélő hagyma (közönséges): Néhány fő szabadból kivéve és melegágyba vagy esérépbe ültetve és hajtatóba helyezve (amennyiben előző hónapokban még nem lett volna ily célra ültetve).	január február és tovább szedhető zöld lombja.	Hagyma: Dughagymáról jól szaporítható fajták, pl.: „Makói“ stb. (A dughagymák a szabadföldbe eldugtatva és pedig tekintettel a még bekövetkező fagy kiemelő hatására, valamint, hogy ezen dughagymából fejlődő növények főképpen zöld állapotban használhatók, mélyen elhelyezve a földbe. „Mulhouse i kiesiny sárga“ hagyma. (Szintén mint dughagyma ültetve, tisztán korai használatra).	május június (zöld állapotban való használatra)
Paradicsom: „Korai fajták királynője“, „Korai törpe piros“ stb. korai fajtákban (esetleg esérépben is nevelve).	május—július	Lóbab: korai fajtákban (barázdákba vetve, mint a borsót; zöld használatra kifejtve).	június—július
Petrezselyem: Néhány — előző évben nevelt — gyökér, leginkább a rövid zömök gyökerű vagy fodros levelű fajtákból, szükség szerinti mennyiségben.	január—február és tovább szedhető zöld lombja	Pasztinák: „Gömbölyű korai“ fajtában.	júl.—augusztus (érett állapotban felszedve)
Párhagyma: „Roueni“ és „Rövid vas-tag“ fajtákban.	április—május	Petrezselyem és Sárgarépa: Összes fajtáik, amennyiben a megelőző év őszi hónapjaiban nem lettek volna elveteméyezve.	május—július
Retek: Melegágyban egymagában vagy más növények közé vetve, korai hónapos fajtákban.	febr.—március	Turbolya répa (gumós). Rétegezett magvakkal.	júniustól—novemberig (fajták szerint változó)
Saláta (fejes): pl.: „Wheeler-féle Tom-Thumb“, „Aranysárga kőfej“, „Force Milly“, „Rudolf kedveltje“ stb. hajtásra alkalmas fajtákban akár mint fő, akár mint köztes termény.	március—április	(Polytatjuk).	<i>Raab Alajos.</i>
Sárgarépa (Carotta). Csak az egész rövid fajták vettettek melegágyba, pl.: „Duvieki“, „Hollandi és Párisi melegágyi“, „Vörös kurta melegágyi“ stb.	március—április		
Spárga: Kivénül telepekről kiszedett erős tövek növényházakban, azok előházaiban vagy melegágyban hajtva.	febr.—március		

Karbolineum használata a fasebek gyógyítására.

Tudom, sokan kétségkednek a címben írott dolog célnak megfelelőségében. Azt is tudom, hogy a karbolineum minden állati és növényi életre kártékony hatású, ha az elégen túl veszszük azt alkalmazásba, azaz, ha bőven bánunk vele. Én mégis írok róla, tartózkodással ugyan, mert ezelőtt talán 5 évvel a nyúlkárok ellen tettem róla említést s lapunk akkoriban tartózkodással nyilatkozott felőle.

Lássuk hát: miként alkalmazom a karbolineumot? Többnyire középestörzsű fáim vannak gyümölcsösomben, 3—4 alapággal nevelve. Megtörténik az ilyen fákkal, hogy a gyümölestermés súlya lehasítja valamelyik ágat és sokszor igen nagy seb támad utána. Megezik az is gyakrabban, hogy valamelyes más okért — vihartörés, sűrűség, átalakítás okából — el kell távolítani egy-egy vastagabb ágat és így is sebet kap a fa. Ezt be szoktuk tapasztani, a tapaszt rákötni, vagy — ha kéznél van — faviasszal bekenni. Ez utóbbi mód a külső káros hatásoktól óvja a sebet, míg a tapasztással azt kevésbé érzük el, mivel átnedvesedik, a vizet átérteszti, beveszi.

Tudjuk azt tapasztalásból, hogy a nagy sebek soká fornak be és ez idő alatt, ha védve nincs a seb valamely nedvesség-távoltartó anyaggal: korhadás, üszkösödés támadja meg — a sebből kiindulva — a fát. Sőt, ha valamikor fagykár érte, amit a barna évgyűrű megmutat: még a nedvesség-távoltartó bekenés alatt is kaphat korhadást.

Ezt kikerülendő, vettem alkalmazásba a karbolineumot már több évvel ezelőtt.

Ugy alkalmazom, hogy a hancsöv és kéreg a bekenésnél megkimélve legyen s faviasszal elébb hevonnassék, mielőtt használnánk a karbolineumot. Különben nehezen forrad.

Az olyan sebeknél pedig, ahol már látszik az üszkösödés fekete külleme, ahol már belől odvasodás van: ez odvasodott részt ki kell vésni és belől jól bekenni karbolineummal; azután pedig ezt a kikent üreget földdel betömjük, részint, hogy a felesleges karbolineumot felvegye, részint, hogy az esővíznek hely a kivésett üregben ne legyen.

Az olyan fákon, amelyeknek törzsük vagy ágaik fagyfoltos helyén és környékén a szúhosodás lépett fel: az elhalt kérget letisztítván, a fásrészt karbolineummal bekenjük, amitől alig pár óra alatt a betelepedett szúkukacok elpusztulnak, úgy, hogy azokat lyukaikból kifordulva vesszük észre.

A vértetű ellen, mert ilyen nálam csak a múlt hónapban mutatkozott, szinte a karbolineumot vettem alkalmazásba, csupán ott, ahol találtam a vértetűt.

Ugyanazon fán, ugyanazon helyen újabban fellépni még nem észleltem.

Eddigi tapasztalatom a karbolineum használatára mellett szól, mindazáltal nem állítom, hogy hogy kárt ne lehetne általa vallani.

Gondosság, óvatosság igen ajánlatos: emellett azonban ajánlhatom használatát.

(Tiszafüred.)

Bartha Ferenc.

* * *

Amidőn Bartha Ferenc úr cikkét — mint a gyakorlati tapasztalatokon nyugvó véleményekkel mindenkor tenni szoktuk — e helyen közreadjuk, szükségesnek tartjuk a szerkesztőség részéről néhány megjegyzésünkkel kísélni azt.

Régibb véleményünket, amelyben t. Olvasóinkat óva intettük attól, hogy derűre borúra mindenféle ajánlott szert fáikon alkalmazásba vegyenek, ma is mindenben fentartjuk; fent fogjuk azt a jövőben is tartani, mert nem egy esetet tudunk, amidőn valamely szer itt vagy amott eredménnyel alkalmaztatván, másoknál éppen a legnagyobb károk okozójává lett. De különösen óvatosságnak kell lenni az olyan szerek alkalmazásában, amelyek ismeretlen összetételűek, — a legjobban pedig akkor, ha azok nem is állandó alkatiak. Már pedig a karbolineum ilyen szer. Alkatát nem ismerhetjük, mert készítői azt nem közlik, nem vallják be, de nem is igen tehetik azt, mert nem egyféleképpen készítik. Főalkatrészeik a magas (200 C° feletti) forráspontú kátrányolajok, de bizony esetleg karbolsavat, szurkot stb-t is tartalmaznak; a vízben oldhatók többnyire szappant is. Sok oly hulladék kátrány-anyagot, amin másképp túladni nem igen tudnak, összekotvasztanak u. n. karbolineummá. Közel járunk a valósághoz, ha azt mondjuk, hogy ahány karbolineum, annyiféle az. Pár évvel ezelőtt a poroszországi növényélettani állomáson megvizsgáltak — a számra már pontosan nem emlékszünk, — vagy 30 helyről beszerzett karbolineumot és mind másfajta volt, mert másképpen, másféle anyagból készült; voltak köztük, amelyek a növényeken alkalmazva, azokra nem hatottak kártékonyan, de voltak, amelyek még az erős kérgen át is előlték az addig egészséges sejtszöveteket. Mi magunk is többféle tapasztalatokat tettünk a karbolineumokkal; volt olyan karbolineumunk, amely a fák sebeire kenve, a fákot rövidesen megölte, de dolgoztunk ártalmatlanokkal is. Ez irányú tapasztalatainkat ez utóbbi években már többször közöltük is lapunkban; sőt azt is hozzátettük, hogy nemcsak óvatosak legyünk, hanem ismeretlen származású készítmények alkalmazásától óvakodjunk. Másképpen áll a dolog a már kipróbált hatású karbolineumokkal, aminők egyebek közt a sokat hirdetett Avenarius-féle és Schacht-féle készítmények, amely utóbbiakat mi is haszonnal alkalmaztuk. De még ez esetben is tartózkodók vagyunk véleményünkben, mert az elért jó eredmények mellett olyan tapasztalatokat is szereztünk, amelyek óvatosságra intenek és kivált fiatal, sima és vékony kérgű fák tisztítására és gyógyítására csak csinján ajánlhatjuk a

különben vastag és ripacsos kéregre jótékony hatású karbolineumok alkalmazását is; főképpen pedig azt nem ajánljuk, hogy évről-évre neki menjünk a fáknak a karbolineummal és minden tétre bekenjük azokat véle, úgy amint egyesek váltig ajánlják, de amire különben sincs szükség, mert 1—2-szeri bekenés után annyira lehántja a fa régi kérgét és ezzel együtt a rátelepült zuzmókat, paizstetveket is, hogy bántan lehet várni a karbolineum alkalmazásával megint egy jó ideig, Nyílt sebek gyógyítására se ajánljuk az ismeretlen eredetű és gyakran igen maró karbolineumot, hanem itt is az enyhe hatású, már kipróbált készítménynek adjunk előnyt a többiek felett és legyünk az alkalmazásban oly óvatosak, amint Bartha Ferenc úr is az ő óvatos és gondos eljárásával ért el jó eredményeket; vagyis ne kenjük a karbolineumot közvetlenül a nyílt sebekre, mert az ártalmas. A vízzel hígítható karbolineumot csak erős hígításban permetezzük igen gyorsan a lombra, mintha azt a kőd érte volna. (Gy.)

A gyümölcsészeti szakosztály két hónapi működése.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület gyümölcsészeti szakosztálya állandóan nagy érdeklődés mellett folytatja közhasznú működését. A hazai és egyéb elterjesztésre érdemes gyümölcsfajták rendszeres bemutatása és ismertetése, valamint gyümölcstermesztésünket érdeklő igen fontos ügyek tanulmányozása és megvitatása hazai gyümölcsész-társainknak az egyesület szakosztályában való összetömörülésre a legjobb alkalmat nyújtja és azt kívánatossá is teszi. Valóban azt is tapasztaljuk, hogy e tömörülés már nemcsak megindult, de — hála a szakosztály buzgó előadójának — állandóan folyik és így, a szakosztály működése az erők egyesülésével a legszebb reményekre jogosít.

Az 1907.-évben utolsó szakosztályi gyűlését az egyesület hivatalos helyiségeiben (Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16. sz.) december 12.-én délután 4 órakor tartotta meg, amelynek lefolyásáról a következőket közölhetjük.

Kakass Kálmán sz. o. alelnök a napirend értelmében mindenekelőtt tanácskozássra tűzte ki a szakosztályhoz érkezett levelekben foglalt szakkérdéseket. Nevezetesen először Koehler Frigyes tagtárs következő kérdéseit:

1. Meg lehet-e a vadkárók ellen a gyümölcsöt védeni és mik lennének a legmegbízhatóbb védelmi eljárások?

2. Meg lehetett volna-e védeni egy bizonyos gyümölcsöt az 1906/1907-iki nagy télen, ha a kertész a megfelelő intézkedéseket idejében megtette volna?

3. Miként lehet megbecsülni a kárt, amelyet a nyúlak a gyümölcsfa megrágásával okoztak? Mennyire lehet becsülni egy már termőre vált

gyümölcsfa értékét és mennyire egy már hosszabb idő óta termő fát?

A szakosztály, Czobor László, Kodolányi Antal, Angyal Dezső, Ghiczy Béla, Pecz Ármin, Korponay Kornél véleményeinek és tapasztalatainak meghallgatása után, a felvetett kérdésekben a következő határozatokat hozta:

1. Gyümölcsösök vadkároktól való védelmére legajánlatosabbak a kellő szilárdságú, sűrűségű és magasságú kerítések, nevezetesen a léckerítés, a fűrészelt lécből drótfonással készített kerítés, a dróthálós kerítés vagy más szilárd építésű kerítések; ellenben az élő-sövények kellő védelmet nem nyújtanak. A be nem kerített gyümölcsösökben álló fáknak csak a náddal, tövissel, akáccal, szőlővenyigével és napraforgókóróval való gondos bekötözés nyújthat védelmet; éppen azért ily helyekre csakis magas- és közepes törzsű fák valók; nem elegendő azonban a szalmával való bekötözés és a kenőccsel való bekenés, amely sohasem nyújt megfelelő védelmet, sőt a kenőcs sok esetben egyenes kárára lehet a fáknak.

2. A gyümölcsöst az 1. pontban felsoroltak szerint igenis meg lehetett volna védelmezni.

3. A fák értékének becslési eljárásával, tekintettel a kérdés terjedelmére és sokoldalúságára, a szakosztály egyik közelebbi gyűlésében kíván foglalkozni, mire nézve az egyesületi titkár megbízott, hogy az újonnan megjelent Janson-féle gyümölcsfa-becslési munka tekintetbe vételével, becslési tervzetet mutasson be, további tárgyalás végett.

Ezután felolvastatott Hoch József tagtárs levele, amelyben kifejti, hogy a *gyümölcsszállítás tarifájának mérséklése* volna kívánatos, mivel az eddigi magas díjtételek mellett a külföldre nem lehet versenyképesen gyümölcsöt szállítanunk.

A szakosztály Endresz Lőrincz tagtársat felkéri a vasúti tarifák beszerzésére és a következő gyűlésen való bemutatására és ismertetésére, tárgyalás végett.

A *gyümölcskészleteknek az egyesületben való nyilvántartása* tárgyában Czobor László tagtárs indítványára elnök a szakosztály határozataként kimondta, hogy a földművelésügyi minis-teriumból beszerzendő adatok alapján titkár készítsen részletes előterjesztést a legközelebbi gyűlésre.

Ugyancsak megbízta a szakosztály a titkárt, hogy a mezőgazdasági törvény várható revíziója alkalmából, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület javaslatai iránt sürgősen tájékozdják és erről jelentést tegyen.

Ezek után Angyal Dezső szakosztályi előadó, Raab Alajos segédkezésével, bemutatta és részletesen ismertette a szakosztályhoz beérkezett gyümölcsöket és azok jelentőségét és értékét hazai viszonyaink között. Nevezetesen Endresz Lőrincztől, Hatvanból érkezett 3 drb alma, amelyek egyik pályaudvaron termettek. A fajta *Daru-*

sóvárinak határozott meg. Ugyanonnan érkeztek a következő gyümölcsök: *Pap-körte*, okt.-ben érő, de hús helyen jan.-ig elálló II. r. csemege-, de I. r. gazdasági és piaci fajta, amely elterjedésre érdemes. *Ernest Károly* újabb I. r. körtefajta, dec., jan.-ban érik, néha tovább is eltart; fája a jegenye-nyírfához hasonló növéssé és birs-alanyon is elég jól diszlik. További tanulmányozásra érdemes. *Bachelier*-vajkörte régi ismert és jó I. r. fajta, kissé kényes, sok helyen 2—3-éves korában klorotikus, júl.-aug.-ban hőütés folytán gyakran elhullatja leveleit. Törpe alanyon is elég bőtermő, ha kellőleg nyirkos iszap-lerakódású vagy jó homokos talajon áll. Vad alanyon mégis jobban diszlik, mint birsen. *Jodoigne-diadala* ízes, jó fajta I. r. körte; elsősorban is rácszat mellé házi kertekbe ajánlatos; nagyban termesztésre is ajánlott, nagy, vagy igen nagy gyümölcsű, birsen is jól diszlik. Érik okt.-nov.-ben. *Hardempont téli vajkörte*, kiváló I. r. csemegefajta; közepnagy vagy néha jókora nagy. Virágzásban meglehetősen kényes; birsen nem mindenütt diszlik. Védett helyre való. Nagyban való termesztésre, mint alacsony- és középestörzsű gazdasági fa ajánlatos. *Dumont-vajkörte*, régi jó ízletes fajta; érik okt.-nov.-ben, esetleg tovább is eltart. I. r. csemegefajta, nagy vagy jókora nagy; védett helyet kíván. Birs-alanyon is elég jól tenyészik, de a rendszeres metszést nem igen hálálja meg, mert nem bőtermő.

Forster Gézától, Ujvidékről, érkeztek a köv. gyümölcsök: *Londoni pepin* alma, nagyban való termesztésre ajánlott fajta, amely rendszeres metszés alá nem való. *Téli fehér kálvil*, ismert kiválóan I. r. alma. *Ananász-renet*, nagyban termesztésre ajánlott közepnagyágú, de igen finom I. r. alma, amely teljes zamatát és nagyságát hüvösebb tájakon fejleszti ki. *Drouard-elnök*, újabb fajta, kevésbé elterjedt, tél végéig eltartható jeles ízű körte, amely birsen is jól tenyész. A bemutatott példány I. r., de gyakran csak II. r. szokott lenni. *Lepin jegyző*; a bemutatott szép példány még éretlen és így későbbre fétetett el ízlelésre. Ugyanezen fajtát már a tél végén is beküldötte termesztője és akkor is érdeme szerint kiválóan minősített. Birsen a legtöbb helyen gyengén fejlődik, vadalanya oltva alacsony- vagy legfeljebb középestörzsűre nevelendő; védett helyet igényel, mert fája nem teljesen télálló. *Malinesi Jozefina* (Bereczkinél csak „Jozefina” néven szerepel), I. rendű, közepnagy körte, amely csak igen jó viszonyok közt nő meg akkorára, mint a bemutatott példányok. Vadalanyon jól nő, birsen nem mindenütt.

A budapesti m. k. Kertészeti Tanintézetből bemutatásra kerültek: *Sárga Bellefleur* alma, amely laza, nyirkos talajokon mint középestörzsű fa nevelendő, bőventerem és nagy gyümölcsöt nevel; kötött talajon apróbb marad. I. r. finom alma, nagyban termesztésre több vidékre ajánlva van. *Pónyik*, Nagyenyedről beszerelve; Erdélyben ismert és elterjedt hazai

almafajta, amely későn válik termővé és fája semmiféle mesterkedést nem bír el. *Bánsági Masánszki*, szintén hazai almafajta, mutatós gyümölcsű, fehér húsú, édeses ízű; májusig eltart. *Sárga spanyol renet*, hasonlatos a Kanadai renet-hez, amely tehát pótolja sőt feleslegessé teszi azt. *Királyi kurtaszárú alma*, későn virágzó fajta, amiért is a szőlő égőve alatt a legtöbb helyen éppen késői virágzása miatt, amidőn mások már elvirágoztak, könnyen megtámadja a virágját a szőrös virágbogár (*Cetonia hirta*). [Ismeretése lapunk tavalyi évfolyamában jelent meg.] *Jonathán*, Kecskemétről és Algyógyról beszerelve; kitűnő minőségű, zamatos I. r. asztali és igen piacos, ragyogó piros színű almafajta, amelynek egyedüli hiánya, hogy nem nő meg akkorára, mint sok más keresett piacos fajta; újabban nálunk is igen elterjedt, amire érdemes is. *Naghin-vajkörte*, nagy gyümölcsű újabb I. r. téli fajta; törpe alanyon is jól, de vadalanyon még jobban diszlik; szép szabályos güla-alakú fát nevel. Érik okt.-nov.-ben, de eltart márc.-ig is. *Muskotály-renet*, Kolozsvárról Győry I. tagtárs útján beszerelve; ismert régi kiváló asztali alma ez, amely nálunk Kolozsvár piacain tömegesebben található, jelöl, hogy e finom alma ott meglehetősen elterjedt; ez pedig az Erdélyi Gazd. Egyesület egykori tevékeny működésű gyümölcsészeti szakosztályának köszönhető, éppen úgy, mint több más jeles fajtának azon vidéken való elterjesztése is. *Téli Armin-körte*, bőtermő, igen jó és finom, kiválóan I. r. téli körtefajta, amely jóságra a Téli esperessel vetekedik: sok gyümölcsész szerint a kivénülő fajták közé tartozik. Teljes finomságát csak kedvező fekvésben és talajban éri el, ellenben száraz és köves talajon — főleg birsalanyon, amelyen különben jól diszlik — nagyon közepessé válhatik. Kiváló nagyra rácsos fákön fejlődik. *Bereczki-birs* és *Konstantinápolyi-birs*, kitűnő piacos, háztartási és konzerv-készítésre alkalmas birsfajták.

Miután a szakosztály a bemutatott gyümölcsökért a Kertészeti Tanintézetnek, Forster Géza és Endresz Lőrinc uraknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, Angyal Dezső indítványára Fischer Samu dr.-t felkérte, hogy a legközelebbi gyűlésen a karbolineumnak a kertészetben való alkalmazhatóságát ismertetni sziveskedjék, amire Fischer dr. készséggel vállalkozott.

Ezen gyűlést, mint a f. 1908.-évben első gyűlését, január 9.-én d. u. 4 órakor tartotta meg a szakosztály. Elnök volt: Kakass Kálmán, előadó: Angyal Dezső.

A gyűlés első tárgya volt Fischer Samu dr. előadása a karbolineumról. Előadó a tárgy minden részletét felölelő, terjedelmes és nagy gondal összeállított felolvasásában visszapillantást vetve a karbolineumnak ma már 8-éves multjára, részletesen megismertette az idevágó irodalmat és az idáig nyilvánosságra került hazai és külföldi kísérletek eredményeit, amelyek a nagyon is különböző összetételű karbolineumok

minősége szerint nem minden esetben voltak kedvezők, noha a helyes előírás szerint készített karbolineumok alkalmazása esetén általában igen jó eredmények mutatkoztak. Kiemelte előadó, hogy a karbolineum-készítmények lényegileg kátrányolajok keverékei, de egyesekben szurok, aszfalt is foglaltatik, valamint karbolsav, sőt azokban, amelyek fatárgyak telítésére és konzerválására szolgálnak, még zink- és réz-vegyületek is vannak. Az ilyenek természetesen élőnövényeken védekezési célokra alkalmazva kártékony hatásúak lehetnek. Védekezésekre olyan karbolineum-készítmények tekinthetők alkalmasnak, amelyekben 200 foknál alacsonyabb forráspontú anyagok nincsenek, tehát amelyekben nincs karbolsav; továbbá, amelyek aszfaltot és szurokot sem tartalmaznak, mert ez anyagok a fák lélekzését tartósan megakadályozhatják. Az olyan karbolineumnak pedig, amelyet permetező szerül hígított állapotban kívánunk alkalmazni, még vízzel elegyíthetőnek is kell lennie. Ilyeneket is készítenek újabban egyes gyárak, amióta az „Erfurter Führer“ ily tárgyú pályázatot hirdetett volt. Baj azonban, hogy a készítőik nem vallják be készítményeik összetételét és a készítmódját; így tehát a közönség tulajdonképpen ismeretlen alkatú titkos szerekkel áll szemben és még a szakértőnek sem áll módjában a készítmény azonosságát és állandó tulajdonságát kellőképpen ellenőrizni. A gyakorlatban ez idő szerint leginkább kipróbált és jó hatásúnak talált német készítmények közt különösen a gyümölcsfák védelmére külön készített Avenarius-féle és Schacht-féle karbolineumok érdemelnek figyelmet, amelyekkel nálunk is többfelé érték el kedvező eredményeket. Előadó is jó eredménnyel kísérletezett, valamint több állami intézet is, ami előadót arra indította, hogy megfelelő összetételű karbolineumok itthon való készítése végett érintkezést keressen egyik hazai kátránytermék-gyárossal, aminek alapján remélhető, hogy e téren is függetleníteni tudjuk majd magunkat a külföldtől. Érdekes adatként említette fel előadó a karbolineummal sokat kísérletező P e k r u n amaz újabb kísérleteit, amelyet drezdai kertjében oly irányban végez: vajjon nem lehetne-e a bizonytalan alkatú karbolineum helyett más biztos alkatú szert, pl. igen híg (1—2%-os) karbolsav-oldatot alkalmazni? Annyi mindenesetre megállapítható, hogy az igen erős méregként ható és több tekintetben veszedelmes arzénvegyületek helyett a karbolineum-készítmények alkalmazása máris határozott haladásnak minősítendő, amiért is, de kivált azért, hogy a karbolineum valódi értéke minél előbb és minél biztosabban megállapítható legyen, előadó kéri a szakosztályt, hogy a földművelésügyi miniszter úrhoz fordulna ama kéressel, hogy a karbolineumok kipróbálását az állami kertészeti, szőlészeti és gazdasági telepeken elrendelni méltóztatnék. A maga részéről ő is folytatni fogja a kísérletezést.

A nagyérdékű felolvasás folytán kifejlődött élénk eszmecsere eredményeként elnök határoza-

tilag kimondja, hogy az előadó javaslatát a szakosztály elfogadja, az összefoglaló tanulmányt a Kertészeti Lapok-ban közzéteszi azzal a megjegyzéssel, hogy a kísérletezést kellő óvatossággal ajánlja a kertész- és gazdaközönség figyelmébe, mert itt — meg nem felelő készítmények vagy nem megfelelő eljárások esetén — rossz eredmények is lehetségesek, amiért is nagy pontosság és óvatosság szükséges és egyelőre inkább kisebb arányú alkalmazás az ajánlatos. Egyben a szakosztály meleg köszönetét fejezi ki F i s c h e r Samu dr.-nak a tanulságos és nagy gondal meg szerkesztett felolvasásért.

A további tanácskozás folyamán Kardos Árpád e. titkár bemutatja a mezőgazdasági törvény revíziója ügyében az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében készült javaslatot, amelynek tárgyalása még e hónap 23.-án d. u. 4 órakor megtartandó külön értekezletre tüzetik ki.

Ugyancsak titkár bemutat egy különben régismert, spirál-rugójú, igen jónak bizonyult s olcsó patkány- és egérfogót is, továbbá az Újlaki téglas és mészegető részvénytársulat igazgatója által személyesen bemutatott *virágcserepek*, *magcsészék*, *jardinierek* és *ampolnák* gyűjteményére hívja fel a figyelmet, azok árjegyzékét is bemutatván. A szakosztály a minták megismerése után a jelenlévő igazgatónak elismerését fejezte ki azon, hogy az eddig jobbra külföldről behozott egyszerű és díszes virágcserepek és növényedények gyártását felvette üzemébe és egyben a szükséges útbaigazításokat is megadván, a gyűjteményt átvette, hogy a tagok azokat az egyesületi helyiségben láthassák és megismerhessék. (Bővebb felvilágosítás ez ügyben a gyártól szerezhető.)

Azután gyümölcsmeghatározások és bemutatások kerültek sorra; nevezetesen Kiss János mátyásföldi tagtárstól a piacon és kereskedésekben jelenleg nagyobb mennyiségben látható fajtákból vásárolt és beküldött gyümölcsök azon kérdéssel érkeztek: alkalmasak-e azok a Mátyásföldön és edényekben való termesztésre? A gyümölcsök meghatározatván, a következőknek bizonyultak: 1. Esperen-bergamot; 2. Diel-vajkörte; 3. Téli esperes; 4. Liegel-vajkörte; 5. Kanadai renet; 6. Mantuai (Mantuaner) alma; 7. Tiroli fehér rozmarin; 8. Téli aranypármén. Ezek alapján a szakosztály a kért feleletet megadta, kiemelve, hogy legfeljebb a Kanadai renet, Esperen-bergamot és Diel-vajkörte lehetnek alkalmasak szabadföldi termesztésre, a többivel legfeljebb edényekben kísérletezhet. — J e n o v a y Dezső Kiskunfélegyházáról A n g y a l Dezső eladónak igen szép Six és Jozefina körtéket küldött annak bemutatása végett, hogy mily szépen fejlődnek ezek az alföldi homokon is alakított fák. — D i ó s y János Mátyásföldről óriásra nőtt és igen jó ízű Téli Armin-körtét (= St. Germain d'hiver) mutatott be, amellyel beigazolódott az előző ülésen e körtefajta jelességére vonatkozólag kifejtett vélemény. — C z o b o r László pedig Bereczki-

birsból házilag készített kitűnő birs-sajtot és birs-kocsonyát mutatott be a szakosztálynak, amely e figyelemért hálás köszönetet mondott. — Végül Jablowski József egy érdekes és eddig nem ismert baját mutatta be a diónak, amely a diók felső végén mutatkozó sajátságos és csak a héjra szorító maráshoz hasonló jelenségben áll, amelynek okozója még ismeretlen. (Angyal Dezső szerint talán a nagy pávaszem lepke hernyójának a rágása lesz az.) Kíváncsi volna, ha azok, akik e kártevőt esetleg megfigyelhetik vagy a jövőben megfigyelhetik, ezt a szakosztállyal közölni sziveskednének.

Ezek után a február második csütörtökjén d. u. 4 órára megállapított legközelebbi gyűlés napirendjére kitűzettek: Endresz Lőrinc előterjesztése a vasúti tarifákról. A gyümölcsfák értékbecslése. A gyümölcskészletek nyilvántartása. Gyümölcsbemutatók és egyéb esetleges ügyek.

Gy. I.

Közhasznú kérdések és feleletek.

1. *Kérdés.* Községünkben a kajszibarack termesztését szeretnők nagyban fellendíteni, amiért is kérdezzük: Oltható, illetőleg szemezhető-e a kajszibarack sikerrel keserű mandula alanyra és tartós életű fákat szolgáltat-e?

Hegyközkovácsi.

Előljáróság.

1. *Felelet.* **Keserű mandula mint a kajszibarack alanya.** Ha gyümölcsfáink közt körülnézünk, azt látjuk, hogy a mandulafa nálunk a szőlő égőve alatt déli fekvésű, tehát meleg, kötött talajú hegyoldalokban diszlik és terem a legjobban. Ebből már most az következik, hogy mint alanyt is mandula, kajszibarack és őszibarack alá is ott ajánlatos használni, ahol a most részletezett tenyésztési feltételei neki megadhatók. Ahol tehát határunkban mandulafák esetleg találhatóak, ott minden további gondolkodás nélkül felhasználható a mandula-csemete a kajszibarack alanyául. E célból a legjobb a keserű vagy akár az édes, csak keményhéjú mandulamagot, akár még most is hamarosan, ládába vagy ócska fazékba, nyirkos homok közé elrejtve és egy 60 cm. mélységű gödörbe temetni, az egerektől megóvni és tavaszfelé utána nézni, hogy csirázik-e már vagy nem? Szóval: ezekkel a rétegezett mandulamagvakkal egészen úgy kell elbánni, amint azt a „Gyümölcskertész” 1901. évi folyamának 24. számában ábrák kíséretében leírtam. Az oltásmódok közül csak az alvóra való szemzést ajánlhatom, mivel ezzel, feltéve, hogy pontosan és szakszerűen végeztetik, alig marad el 1—2%, amely pótoló szemzettel — az első után 15—20 napra — szinte beszemezhető. Jó talajban a szemzést követő első évben az ilyen oltványok 100—160 cm. hosszú és megfelelő vastagságú törzseket fejlesztenek és így az ezt követő év tavaszán koronába nyeshetők nagy részben; ősszel pedig már ki-

szedhetők és állandó helyükre ültethetők. Síkterületek vagy völgyületek, ahol nemcsak a téli, hanem a tavaszi utófagyok is gyakran kárt tehetnek a kajszibarackfákban, ennek a különben is érzékeny és korán virágzó gyümölcsnemnek már kevésbé ajánlatos álló helyei. Mindazáltal, ha ide is akarunk kajszibarackfákat ültetni és a talaj laza, nyirkos, a mandula helyett alanyul jobban ajánlható a vad-kajszibarack vagy a duránci-szilva gyökérsarja, vagy magcsemeteje. Ez utóbbi hiányában bármely más szilvafa is felhasználható alanyul, a mirobáln-szilva kivételével, mivel aránylag ezen a legrövidebb életű a kajszibarack és pedig azért, mivel ennél sohasem tökéletes az összenövés. Különben is a kajszibarack bármely alanyra oltva, alá van vetve a gutatés nyavalyájának, amely ellen ennél sincsen, mint az embereknel, hathatós orvosság. E miatt kell aztán a kiveszetteket pótolni, hogy az állomány hamar meg ne ritkuljon. Végül még megemlítem, hogy mint a többi csonthéjas magvú fának, úgy a kajszibaracknak sem tanácsos a talaját nyers állati trágyákkal, hanem fahamu, gyepszínföld, erdőföld, vagy keverék-trágyákkal megjavítani, mivel ezektől nem kap mézgásodást, amelytől a csonthéjas magvú fákat nagyon kell óvni, mivel ebben is elpusztulhatnak. E végett nem tanácsos a koronát máskor, mint augusztus—szeptember hónapokban ritkítani, vagy egyes nagyobb ágakat eltávolítani és e miatt kell ezeket a fákat minden sérüléstől óvni.

A.

2. *Kérdés.* Az ősszel beküldött Besztercei szilvafa leveleit valamiféle gomba bántja. Mivel kell ellene védekezni?

Szentes.

E. S.

2. *Felelet.* **Szilvafa-levelek pirosfoltúsága.** A beküldött szilvafaleveleket a *Polystigma rubrum Tul.* nevezetű élősködő gombafaj (Ascomycetes) támadta meg. E betegség ellen ajánlatos a lehullott beteg lombzat gondos összeszedése és eltávolítása, nemkülönben a fa aljának korai tavasszal való felásása, hogy így a még ott maradt beteg levélrészecskék a talajba kerüljenek. Hogy a szomszédokból való esetleges fertőzéseknek elejét vették, tanácsos lesz tavasztól őszig 3—5 ízben megpermetezni a szilvafákat bordeaux-i folyadékkal.

Sch.

3. *Kérdés.* 5-holdas kertemben 1907. folyamán ártézi kutat fúrtam, avégből, hogy 3-holdas szőlőmet tavasszal és ősszel eláraszthassam. Tekintettel éghajlatunkra, hogy őszkor többnyire hirtelen megyünk át a télbe, úgy, hogy emiatt nem bírtuk a hirtelen beállott fagy miatt a szőlőt betakarítani, mikor kell tulajdonképpen eláraszítani? A föld fekete, nyirkos és a vizet nagyon tartja; nem árt-e a szőlőnek, ha a viz megfagy rajta. Nyitás után és takarás után kell tehát eláraszítani? Hány napig és hány cm. magasan?

Szentes.

E. S.

3. *Felelet. A szőlő elárasztása.* A szőlő elárasztásának az a célja, hogy a talajból a levegőt kiszorítsa és ennélfogva a filloxerák levegőhiján megfuladjanak. A filloxerákat azonban kipusztítani teljes számban nem lehet, számuk ezen az úton is csak gyéritődik annyira, hogy a megmaradók a szőlőt elpusztítani nem bírják. Ámde a szőlő gyökerének magának is levegőre van szüksége és ha azt hosszabb ideig nélkülözni kénytelen, szenved, majd elpusztul. Őszi árasztáskor a bebocsájtott víz csak igen sokára szikkad ki a talajból, ami által a gyökér szenved, mert jól lehet kisebb mértékben, de ezen pihenő időszakban is van levegőre szüksége. Legajánlatosabb az árasztást március elején, a nyitás előtt végezni és a területre annyi vizet bocsájtani, hogy az 6–8 cm.-re a talaj felett két hétig álljon. Ezután a vízbocsájtás beszüntetendő, sőt a felesleges le kell vezetni, hogy nyitásig a talaj megszikkadjon annyira, hogy a nyitás célszerűen végezhető legyen.

Rz.

4. *Kérdés.* Mi bántja a beküldött rózsafa-leveleket és miképpen kell a kártevő ellen a jövőben védekezni?

Ráckeve.

F. G.

4. *Felelet. Rózsalevéldarázs.* A vizsgált rózsalevelek rágási kártételét a rózsalevéldarázs (*Hylotoma Rosae* L.) álhernyója okozta. A kékeszöld színű, körülbelül 2 cm. hosszú álcák olykor lekoppasztják a rózsafa lombzatát. Ellenők lerázogatással, valamint thanatonnal való permetezéssel lehet védekezni.

Sch.

Vegyes közlemények.

(*Gy.*) **Élő növények bevitele Németországba.** A földművelésügyi miniszter 10659/eln. VII-I. 1907. sz. rendeletével értesítette az összes kertészeti egyesületeket, hogy a „baseli“ I. mellék-vámhivatal megszűntetése folytán a „St. Ludwig“ fővámhivatalnak alárendelt négy mellék-vámhivatal vétetett fel ama vámhivatalok sorába, amelyeken az élő növények, a szőlővesszők és a szőlőtőke egyéb élő alkatrészeinek kivételével, a Németbirodalom területére bevezethetők. Ugyancsak a fenti beviteli vámkezelés megengedése mellett felvétellett az előbb említett jegyzékbe a rostocki meklenburgi nagyhercegségi fővámhivatal is.

(*K-y*) **Gyümölcs- és zöldség szállító vasúti kocsik.** Nagy akadályául szolgált idáig a zöldség- és gyümölcstermesztés népszerűsítésének azon körülmény, hogy egyrészt a kisebb termesztők ki voltak zárva terményeiknek a kocsirakomány szerinti kedvezményes díjtétel mellett való vasúti szállításából; másrészt pedig a rendkívül célszerűtlen berendezésű vasúti kocsikon való szállítás folytán a gyümölcs is, de különösen a zöldségfélék nagyon megrongálódtak és megfomnyadtak. Ezen hátrányokon óhajtott a kereskedelmi

minisztérium segíteni, amidőn a f. év őszén intézkedett, hogy az olcsóbb kocsirakományi díjtétel elérése céljából ezután a kisebb termesztők egymással társulva, küldeményeiket közös kocsirakománnyá egyesítve egy fuvarlevéllel adhasák fel.

Másrészt pedig intézkedett aziránt is, hogy a friss gyümölcs és zöldség szállítására legalkalmasabb Szobonya-féle berendezésű kocsikból, melyeknek burkolatrácsa tetszés szerint sűrűsíthető, vagy ritkítható, nemkülömben az emeletek magassága is a szükségnek megfelelően változtathatók benne, — már az idén is 90 drb. a közönség rendelkezésére bocsáttassék. Az 1910. év végéig pedig még 400 drb. ilyen kocsit fog a magyar államvasútak budapesti északi főműhelyében elkészíttetni, amelyek Westinghouse-féle fékkel is mind el lesznek látva.

Mindkét rendbeli intézkedés igen nagy fontossággal bír úgy a termesztőkre, mint a kereskedőkre nézve.

(*Gy.*) **Néhány újabb adat Páris zöldségtermesztéséhez.** E lapok 1901. évi folyamában ismertettük ugyan már Páris zöldségtermesztési viszonyait; mindazáltal érdekesnek tartjuk az elmondottakat a következőkkel még kiegészíteni, mivel a mi, e nemű állapotainkkal összehasonlítva megszívlelhető tanulságok és következtetések vonhatók belőlük le. Páris nagy környékén ugyanis, mintegy 1500 hektáron, 1200 zöldségkertészet létezik, amelyek összesen mintegy 5000 férfi és nő állandó munkással és számos 13–14-éves leány- és fiú-gyermekkel az egész éven át szünet nélkül dolgoznak. Egy-egy ilyen kertésztelep üzembe állításához mintegy 25,000 frank tőkére van szükség. amennyiben átlagos számítás szerint 6900 □ m. szabadföldi termesztés mellett 1650 □ m.-t melegágyra és 1450 □ m.-t az üveg harangok alatti termesztésre számítanak. Ehhez járul a vízemelő motor, a csőhálózat-fektetés, a kocsi, ló, szerszám és rengeteg-mennyiségű trágya stb. tetemes költsége. Az egyes telepek, amint ez adatok is mutatják, az egy hektár területet (10,000 □ m.-t) nem igen haladják meg. A bérlet □ méterenként a legtöbbször egy frank körül ingadoz, amit megmagyaráz ama körülmény, hogy míg a múlt század elején még Páris határában 8000 frankért lehetett egy hektár földhöz jutni, addig manapság egy □ m. ára 400–640 frank között váltakozik. Ebben leli azután magyarozatát az is, hogy a zöldségtermesztők a szomszédos községekbe húzódnak vissza, ahol még 2·50–3·50 frankért vehetik □ méterét a földnek, amelyet azután sok fáradság árán tudnak olyan állapotba hozni, hogy céljaiknak megfelelően. Hogy ennek a végtelen szorgalmas és munkás kertészosztálynak is sokat kell küzdenie az Algirből és Franciaország déli vidékeiről érkező és a párisi piacot ellepő szabadföldi termények versenyével, az magától érthető. És mégis azt látjuk, hogy ez emberek szívósan ragaszkodnak ahhoz a röghöz,

amelyet verejtékük termékenyít, mert terményeik kiváló minősége biztosítja nekik a vevőközönseget, amely e terményekért szívesen megadja a megszűről hozottnál magasabb árat, mert tudja, hogy szebb, gyengébb, ízletesebb zöldsége nincsen másnak a földhátán, mint a párisi zöldségkertészeknek.

(K-y.) **Bambusz nád és Tonkin** a gyümölcsészet szolgálatában. Mindkét fanem teljesen új dolog a kertészetben, de már is kétségtelenül bebizonyosodott tény, hogy úgy olesóság, mint tartósság és csinosság tekintetében határozottan felülmúlja a rácsos fák és fűzér fák nevelésénél idáig használtatni szokott sodronyt, valamint a rózsafák karózására használni szokott fenyő- és keményfakarókat is. Nemkülönböztetve igen célszerűen használható az oltványok ágainak kikötőzésére is.

A különböző vastagságban és hosszúságban forgalomba kerülő bambusz- és tonkin-rudak évről-évre nagyobb mennyiségben kerülnek hozzánk egész hajórakományként a tengerektől országból és határozottan igen jó üzleti gondolatnak mondható, hogy ez a mi piacainkon is bevezetett s annak nagy jövőt jósolhatunk.

Hogy ezen nádféléknek milyen nagy előnyei vannak a gyümölcskertészetben kívül a virágkertészetben és hogy a kúszónövények felkötözésére is mily előnyösen használhatók, az aligha szorúl körülményesebb magyarázatra. Mégis a különböző fából készült karók fölötti lényeges előnyeként kell felemlitenünk, hogy újrahegyezésre sohasem szorúl, rendkívül tartós és festeni sem kell, mert meglehetősen erős fényével sokkalta tetszetősebb hatást tesz a szemlélőre, mint a karók.

Mindkét fajta nád a hamburgi Max Leopold cég útján terjedt el Európában, de nálunk is kapható F á b i á n Béla budapesti magkereskedőnél (IX., Üllői-út 17. sz.), tetszés szerinti méretekben.

(Gy.) **A németországi Mark-i gyümölcsstermesztő szövetkezet eredményei.** Ismételt megemlékeztünk lapunkban a marki gyümölcsészeti szövetkezetről, amely nemcsak egyéb gyümölcsöt, hanem csemege-szőlőt is termeszt és hoz forgalomba. A szövetkezet, úgy látszik, boldogulni fog, mert amint a szövetkezet igazgatója, G r o b b e n Berlinből jelenti, az elmúlt tavalyi idényben az üzem 151383 márká tiszta nyereséggel zárult. A Luckauban lévő telepítés elkészült, a gyümölcsfák és a szőlőhajtató házak szépen fejlődnek, a köztes termények jó eredményt szolgáltattak. A német kitartás és szívósság tehát itt is kezdi meghozni gyümölcseit.

(Gy.) **Az ezüst szörme-házinyúl térfoglalása hazánkban.** Pár évvel evelőtt kezdte az állami baromfitelep az ezüst szörme-nyulat tenyészteni és a tenyésztett ivadékokat ingyen elosztogatni azok közt, akik ez iránt érdeklődtek, hogy minél előbb elterjedjen ezen kiválóan finom húsu és

értékes szörmet és erős bőrt szolgáltató igénytelen házi állat. A várt eredmény nem maradt el, mert csakhamar megkezdették széles körben e fajta házinyulat tenyészteni, s ma már leginkább ezen fajtát ajánlják elterjesztésre. E körülményre való hivatkozással *Hreblay Emil* állattenyésztési felügyelő (*Rákosliget*) — mint tőle értesültünk — elhatározta, hogy mindenkinek, aki levelező-lapon hozzá fordul, *ingyen és bérmentve* küld az *ezüst szörme-nyúl tenyésztésére és beszerzésére vonatkozó és e fajta sikerült képét is bemutató tájékoztatót. Aki tehát e fajtát beszerezni óhajtja, az forduljon hozzá bővebb felvilágosításért.*

(Gy.) **A pécsi orsz. kiállítás jury-je** F a r a g ó Béla zalaegerszegi vállalatát, amint utólag értesültünk, a kiállított diszfenyőkért és fajburgonyáiért grand prixvel, díszoklevéllel tüntette ki.

Szerkesztői üzenetek.

Számos t. Olvasóinknak. Az új esztendő alkalmából lapunk szerkesztőjét és a szerkesztőséget oly nagy számmal keresték fel t. Olvasóink jó kívánataikkal, hogy azokra egyenként válaszoljunk idő-hiányában szinte lehetlenség, amiért is megköszönve szíves figyelmüket: ez uton kívánunk mi is mindnyájuknak „**Boldog új esztendőt**“.

M. I. N a g y d o r o g. Andrássovich Géza ur címe: Budapest, VII., Városliget, M. k. Mezőgazdasági Múzeum.

L. M. E g e r v ö l g y e. Azt csak a VIII. főosztályból lehet majd megtudni, ha az összes kérvények felett határoztak. Értesülésünk szerint az még nem történt meg.

V. B. V á r m e z ő. Olyan speciális magyar nyelvű könyv nincs, de a Benes-Jäger ált. kertész. kézikönyvében arról is van röviden szó.

J. J. M e z ő z o m b o r. Olyan borbetegség nincs, de talán azt érti alatta, ami a savtartalom megfoglyatkozásával sőt elpusztulásával jár és amit a bor megfordulásának szokás mondani. Ezen segíteni nem igen lehet, mert a sav pótlása borkövel szintén nem végleges segítség. Az ilyen borból legjobb pálinkát (cognac-ot) főzni.

I. I. M o d o r. Megkaptuk; ha érkezünk, átolvassuk, és ami nekünk való, igyekezzünk alkalmilag felhasználni

M. P. E g e r. Sch. P. S o m l y ó - G y ő r t e l e k. A kéziratok megérkeztek; majd átolvassuk és időszerűségük szerint fogjuk besorozni.

B. K. M a r t o n o s. I. Olyan alacsony fekvésű hely, amelyen nagyobb áradáskor a Tisza vize egy hónapnál tovább is megmarad és 8—9 láb magasan borithatja azt, egyáltalában nem való gyümölcsösnek. Esetleg kis víz-állást, amely rövid ideig tart, talán még leginkább kibírnák a meggy, alma és vadkajszira oltott kajszibarack, ha ugyan ki nem fagnak. A magasabb fekvésű, de szintén vizenyős helyen — bár ugyancsak nem ajánljuk oda a szőlőt — még leginkább mehetnek a Chasselas összes változatai. Hegy a bor jó lesz-e ott és a szőlő eltartható-e: az az érés fokától fog függeni. Abban a véleményben, hogy a Tisza kiöntése esetén újra kell majd telepíteni úgy a gyümölcsösöt mint a szőlőt, igazat adunk önnök.

2) A fákat ingyen a jelzett célra nem kaphatják. A folyamodás kellekei a f. é. okt. 10-én megjelent számokban közölve lettek, — tessék tehát elolvasni és a szerint járni el.

F. E. Mihályfalva. A Kertészeti Tanintézet könyvtárában a Pom. Monatshefte ott lévő évfolyamaiban nem találtuk meg a rózsailatú körtékről szóló értekezést; így kénytelenek leszünk valamely más nyilvános könyvtárban kutatni utána. Ha sikerül fellelni, szívesen teljesítjük óhaját; addig azonban türelmet kérünk.

L. K. Grabác. Vajjon kiérettek és egészségesek-e a szőlővesszők és rügyek, azt most arról ítélni meg legjobban, vajjon az eddigi fagyokat kibírták-e? Az éretlen és peronosporás vesszők eddig már megfagytak és megszáradtak.

J. I. Lékence. Ha rendszeres növénytant óhajt, úgy ajánlhatjuk a Mágocsy-Fekete „Erdészeti növénytan“-át; ha pedig növényhatározóra (fűvész-könyvre) volna szüksége, úgy tessék megszerezni a Cserey Adolf: „Növényhatározó“-ját. Kertészeti könyvül a következőket hisszük megfelelőeknek: Jäger-Benes „A kertészet ált. kézikönyve“, amelyben a kertészet különféle ágai fellelhetők; továbbá Molnár István „Fatenyésztes“-e (most készül a 6-ik kiadása); Németh József „Konyhakertészet“-e (megrendelhető a szerzőtől, Orosháza, kertgazdasági tan-szék.) A „Kis kertész“ még nem jelent meg. A M. Ö. könyve még igenis használható.

K. S. Kisoroszi. 1) A száraz homokban legjobban mehet az akácfa. Ha alul kissé nyirkos az altalaj, jól mehet a hársfa is s kivált a Tilia tomentosa. 2. A fáknak esetleg állami telepekről való beszerzése érdekében tessék a f. é. okt. 10-iki számunk hivatalos részében megjelent hirdetményt elolvasni. 3) Ha a közs. faiskolát az üzemtervtől eltérően akarják hasznosítani, akkor indokaik betérjesztésével erre engedélyt kell kérniök és csak a vármegye beleegyező határozata esetén áll jogukban a kötelező szabályrendelettel és üzemtervtől eltérni.

B. J. Szécsány. Az almamoly ellen való védekezésről kiadott hiv. útmutatás egy példányát megküldtük. Ilyen védekezési füzeteket a m. kir. áll. Rovartani, Állomástól (Budapest, II., Debrői-út 13–15. sz.) ingyen lehet kérni. 2) Ha a gyümölcsfákat a fagyfoltok ellen akarja meszeléssel védelmezni: erre oltott méz, marhavér, marhatrágya, hamu és agyag keverékét használhatja. Ha gombabetegségek ellen akar védekezni, akkor híg mésztejet rézgálic oldatával kell keverni és úgy permetezni a fákra. (Leveletlen állapotban 100 liter vízhez 4–5 kgramm égetett mész — megoltva — és ugyanannyi rézgálic feloldva — keverendő. 3) A kéregre telepedett paizstetvek ellen a Schacht-féle A) jegyű karbolin-neum alkalmazandó (I. hirdetési rovatunkban.) 4) Nyútlak ellen a jó kerítés és ennek híjában náddal, tüskével való bekötés nyújthat védelmet. 5) Tessék a földművelésügyi-ministerium könyvtárából mint jegyző ingyen kérni a „Fatenyésztes“ és „A szőlő és gyümölcsfák kártevő rovarai“ című ministeri kiadványokat. Megveheti továbbá 4 kor. 80 f.-ért a Pátria irod. vállalatától (Budapest, IX., Üllői-út 25, Köztelek) a Molnár István „Mezőgazd. gyümölcstermesztés és értékesítés“ c. könyvét.

R. Gy. Csobánka. Magvetés helyett inkább ültessen kész diófákat; ásassa ki majd kora tavasszal a gödröket és húzassa is mindjárt be, hogy az ültetésig a föld megüledhessen. Ha pedig magot óhajt elvetni, most már aligha kap a természetektől, csak a magkereskedőktől. A beszerzett magot mindjárt rétegszűze el nyirkos homokba tavaszig és óvja az egerektől; vesse el majd tavasszal. — Karó igenis kell a kész fa mellé, de akkora, hogy ne érjen a koronába, mert azt a hosszabb karó erősen összebebezné.

M. Gy. Nagyvezekény. F. I. Tarnazsádány. I. I. Modor. V. M. Vörösmart. B. I. Hegyfalva. Levelet írtunk.

Többeknek. Hely hiányában a jövő számban válaszolunk.

HIRDETÉSEK.

Ingyenes hirdetés nincs!

HIRDETÉSI DIJTÁBLÁZAT:

Nagyobb hirdetések:	1 évre	1/2 évre	1/4 évre	Egyszeri közlemény	Apró hirdetések:	fillér
	korona	korona	korona			
Egész oldal	600	400	200	80	Minden egyes szó	4
1/2	300	200	100	40	„kövér betűvel”	8
1/4	150	100	50	20	3-szori közlés után 20% engedmény.	fél-
1/8	75	50	25	10	Hivataloknak, községeknek, egyesületeknek, szövetkezeteknek	áron

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. A hirdetési szövegnek legkésőbb minden hónap 5-éig és 20-áig kell beérkeznie a kiadóhivatalba (VI., Gr. Zichy Jenő-u. 3.) a hirdetési díjjal együtt.

FAISKOLA - CZIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorfák, díszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csometék stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik.

PECZ ÁRMIN

CS. és KIR. UDV. MÜKERTÉSZ ÉS FAISKOLA - TULAJDONOS
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

AZ EREDETI

SCHACHT-féle GYÜMÖLCSFA- KARBOLINEUM

kiváló hatású a gyümölcsfákra.

Az „A” jelű bemázolásával a kéreg mindennemű betegségeit kiirtja s a **vértetvektől** megszabadítja a gyümölcsfákat.

A „B” jelű permetezésével pedig a zöld lombokon és a gyöngye fiatal hajtásokon levő összes férgék elpusztulnak.

Fuzikládium, Monilia és más betegségek ellen most kell megkezdeni a harcot, ha azt akarjuk, hogy a jövő évben jó gyümölcsünk legyen.

Kapható

STRAUB U. festéküzletben
Budapest, IV., Városház-utca 4.

Gyümölcsészeti Lexikon lesz a címe annak a kertészeti irodalomban hézagot pótló könyvnek, melyet Eötvös Lajos ad ki február hónaptól kezdve, negyedévenként megjelenő füzetekben. A könyv 1500 cím alatt betűsorban fogja gyakorlati alapon, részletesen ismertetni a gyümölcsészetben előforduló összes szakdolgozatot. A fontosabb szakközlemények könnyebb megérthetése, főképp a gyümölcsfák nevelésénél és metszésénél, több mint 400 ábra fog szolgálni. Előfizetési ára egy évre (4 füzetre) 4 korona, félévre 2 korona, járási faiskolafelügyelőknek és községi faiskolakezelőknek egy évre 3 korona, mely a szerző címére Eötvös Lajos Tarcál (Zemplénm.) küldendő be. (1)

Rózsavadcsemeték állami éremmel kitüntetve, sudár érett fácskák, nemesítéshez készen 150—250 cm. magasak, 100 drb 7 kor. 50 fill., 1000 drb 60 kor. Huszár György kertészete, Budapest, Mexikói-út 64. (2)

Elsőrendő virág- és pergetett mézet 5 kg.-os postadobozban bárhová portómentesen küld 7 koronáért utánvétellel. Puska István Barkócz, u. p. Muraszombat. (3)

Szőlőoltványok: hiányok pótlására 2-éves dús gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt. **Fásoltványok:** Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, **eredési biztosítással** ezre 45 frt. Mind Riparia portalisra oltva a következő fajtákban: **Fehér borfajták:** Olaszrizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézes-fehér Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsa, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti rizling. **Vörös borfajták:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajták:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas. Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2-éves gyökerű 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K. gyökeres 30 K a fenti fajtákból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azokat visszaveszem s pénzét visszadom. Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. **Hegyi bor:** Siller és fehér 50 K, vörös 60 K. Székely I. József Gyöngyös, Szent-Urban-Templom. (4)

Gyökeres ribizlitövek, 3 éves piros gyümölcsű, hazai nagyszemű igen szép példányokban kaphatók darabonként 4 fillérért, Endrei Gábornál. Vasmegeye. (5)

50 ezer Muscat Ottonel, 3 ezer Ezeréves Magyarország I. rendű sima szőlővessző. Kiültetni való sorfák, vékony héjú dió-, amerikai dió-, hárs- és vadgesztenyefák **kaphatók**. Ellenben 2 ezer gyökeres Kövidinka **kerestetik**. Mélyvölgyi gazdaság, u. p. Nagyperkáta, Fejérmegye. (6)

Eladó. Cseresnyemagcsemete 2-éves I. oszt. 12 kor., almamagcsemete 2-éves I. oszt. 12 kor., körtemagcsemete 2-éves I. oszt. 14 kor., Gleditschia tr. 2-éves átültetett I. oszt. 8 kor. ezre. Schillerwein Sándor, Tahyótfalu (Pest-m.). (7)

Eladó 2-éves szilva gyökeres kl. 50% kézbeleni beoltásra alkalmas, erős 1000 drb. csemete, ezre 16 korona. Akác 2-éves 30—50 cm.-től 150—180 cm.-ig, igen erős ezre 16 korona. Arany, király, kender nemesfüzdugvány ezre 4 korona. 20—25,000 Gleditschia ezre 6 korona. Környékünkre való legfinomabb fajta gyümölcsfák, 12 faj szép virágú díszbokor, gömbakác, thuják, eper, vadgesztenye fák jutányos áron eladók és szép törpe alakokban is kaphatók Bodor János kertésznél Mohol, Bács megye. (8)

Eladó 14.000 szép gyökeres Montikola, ezere csomagolva 32 korona. Simon Imre, Kaposkelesztúr, állomás **Baté**. (9)

Eladó több százezer darab **síma** Ripária portális vadvessző, 55 centiméter hosszban, első osztály 17 korona ezre, félelső 10 korona, II. 6 korona ezre. **Gyökeres** Portális első osztály 1 éves 34 korona, 2-éves igen erős (pótlásokra) 45 korona ezre. **Zöldoltvány síma** portális alanyon Ezerjő, Mézes, Rizling, Oportó, Chasselas fajtákból 80 kor. ezre, **gyökeres** zöldoltvány 2 és 3-éves, igen erős, portális-alanyon: Erdei, Ezerjő, Furmint, Járdovány, Rizling stb. fajták 180 korona ezre. Rendeléskor az ár $\frac{1}{3}$ része előlegül beküldendő. Megrendeléseket elfogad **Saguly Dániel** Nagymaros, Hont megye. (10)

Sodronykerítés-fonóqépet küldök 60 koronáért, amelyen mindenki azonnal készíthet sodronykerítéseket. Kész sodronykerítések tövisesen befonott szélekkel, tetszés szerinti erősségű tartó sodronyokon olesón szállíthatnak. **Élősövény-magcsemeték**: Akác és Gleditschia 1000-k. csomagolva 5 koronától 11 kor.-ig, kor. és erősség szerint. **Akác fák** 2—3 cm. tövstagság, darabja 30 fillér, 3—5 cm. 45 fillér. **Ripária portális** síma és gyökeres vessző árlap szerint. Resch József Sándor, Bács, Bácska. (11)

Gyümölcsfa és szőlővessző. Igen szép gyümölcsfák 2—4-évesek, drbonkent 10—30 krajcár. Három cm.-nél vastagabb törzsű válogatott, részben már termő példányok, 35—50 krajcár. Kadarka, Mustos, Aramon, Pirosgyöngy síma, egészséges, 60 cm. hosszú szőlővessző, ezre 3 frt. Olaszrizling 2 frt. Szlankamenka, Kövidinka 4 frt. Kitűnő csemege több fajtában névvel, 100 darabonként 60 kr. Arjegyzék ingyen. Papp Gedeon faiskolája és szőlőtelepe Nagykőrösön. (12)

Eladó francia málnatövek óriás gyümölcsökkel 12 fill.; folytontermő málnatövek 10 fill. darabja. Alma-vadcesemete I. oszt. 2 kor., II. oszt. 1 kor., körte-vadcesemete I. oszt. 3 kor., II. oszt. 1 kor. 20 fill. száza Babós Miklós szőlőbirtokosnál Egerbegy, up. Aranyos-Gyéres. (15)

Szőlőkaró, szőlővessző és oltvány eladás. 40 vagonra menő, 1.80 és 2.00 méter hosszúra vágott, kizárólag hasított, karónak való érett, szép növésű, csomómentes szín akácfa hasítatlan állapotban, valamint nagyobb mennyiségű kész, hasított és gömbölyű akáckaró 5, $5\frac{1}{2}$ és 6 sukk hosszban mérsékelt áráért vagon illetve ezer számra eladó. Ugyanott fajtiszta, síma és gyökeres R. portális és R. monticola alanyvesszők, valamint a legjobb bor- és csemegefajtákban a legkifogástalanabb gyökeres fásoltványok tavaszi szállításra kaphatók. Megkeresések Löwy Károlyhoz Pilinybe küldendők. (14)

Eladó Csaba-gyöngye legkorábbi újdonság, bőtermő, kitűnő muskotályos ízű, ropogós, a szállítást jól bírja, síma oltásra alkalmas, 1000 drb 500 korona, 100 drb. 70 korona, ültetésre alkalmas fele árú; őszibarackfák, amerikai és francia fajták a legkiválóbb fajtákból darabonként 1 korona; 50 fillérért is van a gyengébbekből. Zvikli András, Budapest, Fehérvári-út 15. (15)

Eladó 2000 darab egy-éves őszibarackoltvány darabja 52 fill., száza 30 kor. magassága 1.—1.90 centiméterig; fajták szavatossággal: Amsden; Óriási duránci, u. m. Szögi, Mezőkomáromi, Egresi; Courson - Magdolna, Olga királynő, Szép örnő. Utánvétellel Vigh Antal kertésznél, Palics-fürdő, Radonóvácpusztá. (16)

Nyúltenyésztő Mintatelep, Csillaghegy, elad belgaóriási ezüstszőrme, kékóriás, normandi húsfajnyúlakat. Válaszbélyeget kér. (17)

Szankon (Pest-m.) 12 kat. hold homokos föld kedvező feltételek mellett eladó, esetleg bérbeadó, melyből 2 hold már szőlővel van beültetve. Ára holdanként 440 korona. Megkeresések Málint András kertész címére Kiskunhalas, Harkapuszta intézendők. (18)

Akác- és Gleditschia-magot legmagasabb árrban vásárol Faragó Béla császári és királyi udvari szállító Zalaegerszegen. (19)

Előnyajánlat. 1000 drb. Cseresnye $\frac{5}{10}$ mm. erős 80 kor., 1000 drb. Alma iskolázott $\frac{7}{12}$ mm. erős 45 kor., 1000 drb. Sajmeggy iskolázott $\frac{8}{15}$ mm. erős 55 kor., 1000 drb. Myrabolána iskolázott $\frac{5}{10}$ mm. erős 80 kor., 1000 drb. St. Julien iskolázott $\frac{5}{10}$ mm. erős 70 kor., 1000 drb. Syringa vulg. $\frac{5}{10}$ mm. erős 35 kor., 1000 drb. Caragana arborescens 2-éves 14 kor., 1000 drb. Rosa rubiginosa 2-éves 40 kor., 1000 drb. Paulianis aculiatus 2-éves 16 kor., 1000 drb. Ribes aureum $\frac{100}{200}$ ctm. 15 kor. Rendeléseknél kérem árakra hivatkozni! Tisztelettel Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító, Zalaegerszegen. (20)

Eladó 5000 drb egyéves őszibarack-oltvány, dbja 28 fill., száza 26 kor., magassága 100—170 cm. szavatolt fajták, Amsden, Hartling, Valesi herceg, Mezőkomáromi, Vaterló, Szögi, Korai Alexander, Szépörnő, Doktor nagy, Egressi, Fiumei, Hetessi, Metelka, ezek őszi alanyon készültek. Ezekből van mandulán készült alvó szemzés is, drbja 20 fill. 5000 drb sárgabarack drbja 60 fillértől lejjebb 10 fillérig, 1, 2, 3-évesek, gyökérdúsak: Magyar korai, Nagy Albergó és Szanáti 2000 drb. Zöld ringló szilva egyáron a sárgabarackkal. Vigh János kertész u. p. Palics, Radanovác puszta. (21)

Fás szőlőoltvány, dúsgyökerű Ripária port. alanyon I. oszt. 140 kor., II. oszt. 60 kor. ezre, zöldoltás 80 kor., Kadarka, Kövidinka, Szlankamenka, Sauvignon, Erdei fehér, Olaszrizling, Chass. rouge royal, Chasselas blanc 2-éves gyökeres Ripária port. ezre 36 kor. Megrendelhetők Lehoczky János kertésznél. Mező-Berény Békésm. (22)

Szőlővessző, kiváló csemegefajtákban, oltásra vagy gyökereztetésre, fajtiszták, egészségesek, teljesen beérve kaphatók Tichy Gyula szőlőtelepén, Nagyvárad, Tisza Kálmán-tér 17. Ugyanitt köszméte-újdonságok és nagyszerű cseresnyeribizke is kapható. Fajtaleiró árjegyzék kívánatra megy. (23)

Vadrózsa. Ajánlom téli nemesítés-hez szép egészséges, egyenes derekú, dúsgyökerű alanyaimat. 140—250 cm. magas, száza 6 kor. 80 fill., ezre 64 kor. 100—400 cm. magas, száza 4 kor. 60 fill., ezre 44 kor. Özv. Tóth Jánosné kereskedő-kertészete Eger. (24)

Delaware eladó őszi vagy tavaszi szállításra ca. 50.000 fajtiszta, peronosporától, jégveréstől ment Piros Delaware sima szőlővessző. Ára ezrenként Bihar-Diószeg vasútállomáshoz szállítva 20 korona. Csomagolás ezrenként 1 korona. Megrendelési cím: özv. Szinay Gyuláné, Kóly-Cserhát. u. p. Nagy-Kágya. (25)

Eladó csemege-, valamint borszőlő-vesszők. Tamásy Dániel és Társa, ezelőtt Lévai Simon nyug. v. tanácsnok (radonováci) immunis homoki minta-szőlőtelepéről következő fajtiszta, peronoszporától, valamint jégtől mentes 65—70 cm. hosszú őszi szedésű sima vesszők adatnak el: Ezeréves Magyarország Emléke 30 frt; Royal Vine-Yard 12 frt; Kossuth Lajos 15 frt; Musk. Hamburg black, Malaga blanc, 7 frt; Musk. Chass blanc (Passatutti), Chass. rouge croquant 5 frt; Chass. blanc 3 forint ezrenként. M. Frontignan rouge, Bucherau, Princesse black, Chass. Coulard gros., Musk. Nantes, Musk. Eugen, Musk. raisin de Calabre, Chass. magnifique de Nikita, Chass. rouge royal 1 frt százanként. Borfajták: Veltelini piros, 3.50. Szerémi zöld, Nagyburgundi, Olaszrizling 4 frt ezre. Csomagolásért valamint helyben a szállításért külön díjat nem számítunk fel. Posta, táviró és vasútállomás: **Szabadka** (Bács-megye). (26)

Kitűnő asztali borok kaphatók 40—48 koronás árban Buding Ede szőlőbirtokosnál Nagy-őszön. Részletes árlap ingyen. Sima szőlővessző ezre 5 korona. (27)

Eladók egyéves gyökeres fás szőlőoltványok dús gyökérrézzel és hajtással s jó forradással. Borfajták: Mustos fehér, Mézes fehér, Olaszrizling, Rakszőlő, Kadarka, Nagyburgundi ezre 160 kor.; csemegefajták: Chasselas royal, Chasselas blanc, Malaga blanc, Muscat Ottonel, Muscat Hamburg, Chasselas Napoleon, Ezeréves ezre 180 kor., 1-éves gyökeres Ripária port. ezre 40 kor., I. oszt. sima Ripária port., oltáshoz, ezre 20 korona. Rendelés esetén az ár egy negyedét előlegül kérem, a többi utánvétellel. Szabó István szőlőoltványtelepe, Erdőhegy, u. p. Kisjenő, Arad-megye. (28)

Eladó 100 ezer Muscat Ottonel és 5 ezer Ezeréves Magyarország sima vessző. Mélyvölgyi gazdaság, u. p. Nagyperkáta (Fejér-m.). (29)

Kész sodronyfonatokat horganyzott és vas-sodronyból bármely méretben szállítok. Költségvetéseket s árlapot ingyen küldök.

Ha háztartásban a ruhamosásnál 75% költség-, munka- és időmegtakarítást kíván elérni, akkor rendelje meg a gőzmosógépet nálam, melyet 30 napi próbára is szállítok. Leírás és árak kívánatra megküldetnek. Resch József Sándor, Bács, (Bács-Bodrogh-megye.) (30)

Méhkaptár, Mayer-duc 6 család számára tetővel és talpazattal, szabadban fölállítható, jó karban eladó. Honfi Lőrincnél Drávahelyen. (31)

Vadalmamag eladó. Idei, frisstermésű, csíráképes. Megrendelhető Tomasoovszky Imre, ny. kir. bányaiskolai tanárnál Felsőbányán. (32)

Csemete. 2-éves visszaültetett vadalma ezre 35 és 20 korona, vadkörte 40 és 25 korona, akác 15 és 10 korona, Gleditschia 10 és 8 kor. 1-éves csemeték: vadalma 20 és 12 korona, vadkörte 14 korona, myrabolan-szilva 30 és 20 kor. kajszibarack 30 és 20 korona, őszibarack 35 és 28 korona, gesztenye 25 korona, akác 6 és 4 kor. Kajszinbarack-oltvány 30 fajtában 60—70—80 korona 100 drb. Árjegyzék ingyen. Eötvös Lajos és Társai kereskedelmi kertészete Tarcal. (Zemplén m.) (33)

Betöltendő állások és ajánlközások.

Vincellért illetőleg **előmunkást** keresek 15 hold homok szőlőtelepemre. Évi fizetése 500 korona, jó lakás, szabad tüzelő. Nős, szorgalmas és megbízható egyének, kik maguk is munkálkodnak, pályázzanak. Felesége, vagy családtagja folyton napszámba járhat. Posgay Károly Szeged. (34)

Kerestetik a türkevei gazd. népiskolához józan élő, szorgalmas és ügyes kertmunkás. Évi fizetés 500 korona, lakás és a tiszta jövedelem 5%-a; virág- és konyhakertészethez, ha felesége is segédkezik 50%-a. Ajánlatok Bedő Mihály állami gazd. szaktanítóhoz Türkevére küldendők. (35)

Fiatalkertész-segéd ajánlja magát nagyobb kertészethez, 1908. január 15-től február 1-ig bármikor. Cím: Belopotoczky István, Szarvas, házszám 210. I. k. (36)

Jó parasztkertészt keresek 1908. március elsejére, aki feltétlenül józanéletű, huzamosabban kertész mellett dolgozott, konyhakerthez, melegágyhoz, valamint virágkertészethez is ért, esetleg 13—15-éves fiával. Pályázók küldjék ajánlközásukat családi állapotukat jelezve, bizonyítványaikkal **Farkas Ödön Abbazia, Hotel Bellevue** címre. (37)

Aranyérem
Budapest, 1902.
Alapított 1876.

Unzeitig Ferencz
cs. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára
teljes növényházak
építésére és
melegvízfűtő-
sek berende-
zésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngyűk-u. 7. XII/2. Reinigasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készítek.
Helyszini megbeszélés nem lesz felszámítva.

Újdonság. Szabadalmazva.

ÜVEGHÁZI és MELEGÁGYI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 korona. A keretek tetszés szerinti más méretekben kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK IÓZSEF szabadalm. üvegházi és melegágy-keretgyárban
SZEPES-MINDSZENTEN Szepes-megye.

Vas és fa elpusztíthatatlan.

Eladunk nagymennyiségű saját termésű **első osztályú gyökeres fásoltványt**, legkitünőbb bor és csemegeszőlő-fajtákban, továbbá **sima** és **gyökeres Riparia portalis** és **Rupestris monticola** alanyvesszőt, valamint **sima** és **gyökeres direkttermő Pinos-Delaware** vesszőt, fajtaazonosságért való teljes felelősség mellett. Részletes árjegyzékkel készségesen szolgálunk.

RENDES ÉS KOMLÓS
am. alanyvesző- és szőlőoltvány-termesztők
Székelyhid (Érmellék.)